Влада – Радам!

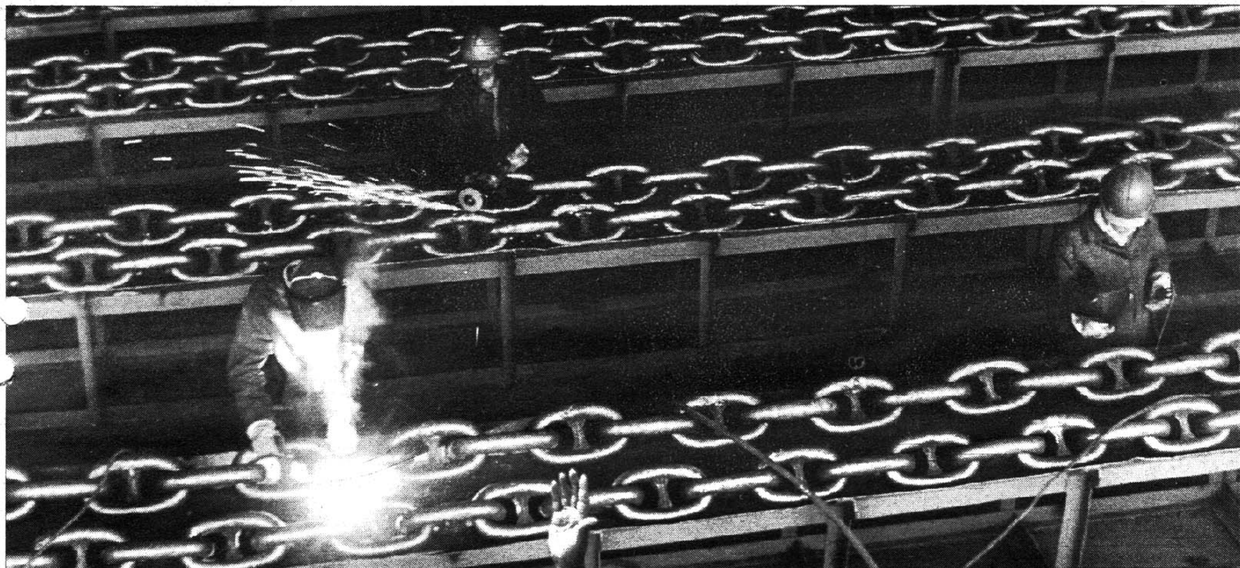
ГОЛОС УКРАЇНИ

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 172 (1172) ♦ Середа, 13 вересня 1995 року ♦ Ціна договірна

Кували ФПГ, загартовували майбутніх суддів Конституційного суду

НОВА СЕСІЯ — НОВА СПРОБА

Парламентська хроніка

Ранкове засідання 12 вересня

Схоже, народні обранці уже призвичаїлися до своєї повсякденної роботи: початок сесійного тижня виявився доволі спокійним. Хоча, звичайно, певні спроби збурити ситуацію були — дехто з правих намагався переконати колег не реєструватися. Висували дві версії цієї спроби: першу пов'язували з появою у президії сесії першого заступника Голови Верховної Ради Олександра Ткаченка, іншу — з тим, що до порядку денного внесено питання про формування Конституційного суду.

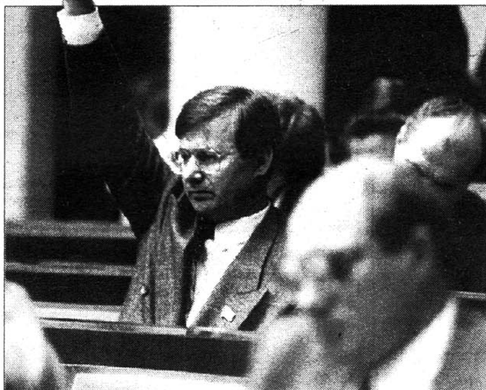
Однак ця пропозиція підтримки у більшості правого крила не знайшла, і сесійний тиждень розпочався з оголошення депутатських запитів.

Згодом відбулася традиційна ранкова «розминка», після якої почали розглядати проект закону «Про фінансово-промислові групи». Доповідь зробив голова Комісії Верховної Ради з питань фінансів і банківської діяльності В.Суслов.

І хоча депутати С.Терьохін і О.Єльяшкевич намагалися змінити процедуру розгляду цього законопроекту, більшість депутатів погодилася з пропозицією Наталі Вітренко і приступила до обговорення цього проекту закону.

У перерві пленарного засідання відбулося голосування по кандидатурах суддів Конституційного суду.

З 405 депутатів бюлетені одержали лише 230, а 223 взяли участь у голосуванні. Отже, вибори вважаються такими, що не відбулися.

ОБГОВОРЕНО ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ

11 вересня Президент України Леонід Кучма провів робочу нараду з керівництвом Кабінету Міністрів.

На нараді проаналізовані стан економіки України за останній період, виконання бюджету на 1995 рік та формування бюджету на рік 1996-й, становище на фінансовому ринку, хід хлібозаготівлі та проблеми діяльності паливно-енергетичного комплексу.

Учасники наради відзначили певну стабілізацію виробництва в останні місяці, пониження темпів інфляції з 5,2 відсотка в липні до 4,6 відсотка у серпні.

У нараді взяв участь Прем'єр-міністр України Євген Марчук.

У КИЄВІ — ЛИТОВСЬКІ ГОСТІ

Учора Голова Верховної Ради України Олександр Мороз зустрівся із заступником голови Комітету у закордонних справах Сейму Литви, главою делегації Литви в Раді Європи Альгірдасом Гріціосом. В ході розмови Олександр Мороз висловив литовському гостю подяку за активну підтримку Литвою України в питанні рекомендації до Ради Європи. Альгірдас Гріціос підтвердив незмінність позиції своєї країни і наголосив, що 26 вересня в Страсбурзі за вступ України до РЄ голосуватимуть всі країни Прибалтики.

У ІЦХАКА РАБІНА ТУТ БАГАТО РОБОТИ Й МАЛО ЧАСУ

Сьогодні — останній день перебування в Україні урядової делегації Ізраїлю на чолі з Прем'єр-міністром цієї країни Іцхаком Рабіном. Уже через кілька годин після урочистої зустрічі гостей в аеропорту «Бориспіль» в Києві відбулися його переговори з Прем'єр-міністром України Євгеном Марчуком.

У плані першого дня візиту — зустрічі з міністром закордонних справ Геннадієм Удовенком, міністром оборони Валерієм Шмаровим, міністром машинобудування, ВПК і конверсії Валерієм Малєєвим, підписання політичних заяв прем'єр-міністрів Ізраїлю і України, протоколів про лібералізацію торгівлі між двома країнами, про безвізові в'їзд і виїзд осіб з дипломатичними паспортами, а також про співробітництво в галузі медицини.

Читайте у розділі «Держава і право»

У номер

● *Ашгабат*

Схід — справа прибуткова

Міністр закордонних справ України Геннадій Удовенко зустрівся з Президентом Туркменії Сапармурадом Ніязовим і передав йому особисте послання Президента України Леоніда Кучми. Як передає «Інтерфакс-Україна», в документі наголошується на готовності України активно співробітничати з Туркменією.

«Ми розуміємо серйозність намірів Президента Кучми і зацікавлені у співробітництві з Україною», — заявив С.Ніязов. За його словами, Туркменія «має багато пропозицій до України щодо військових питань, торгівлі, нафти й газу». С.Ніязов запропонував також українській стороні використати територію Туркменії як проміжної торговельної бази для України в її відносинах із країнами Сходу.

Українська урядова делегація на чолі з міністром закордонних справ Геннадієм Удовенком прибула в суботу до Ашгабата для участі у тристоронніх переговорах глав зовнішньополітичних відомств України, Ірану і Туркменії.

Міністри трьох країн обговорили, зокрема, участь України в будівництві трубопроводу для транспортування газу з Туркменії в Європу.

● *Нью-Йорк*

Бомбардування слід припинити

В Нью-Йорку на вимогу Російської Федерації відбулося засідання Ради Безпеки ООН щодо ситуації в Боснії і Герцеговині. Основним предметом обговорення стало питання про доцільність подальшого продовження повітряних ударів НАТО по об'єктах боснійських сербів у контексті позитивних зрушень в процесі мирного врегулювання конфлікту, зокрема, підписання в Женеві міністрами закордонних справ Боснії і Герцеговини, Хорватії і Союзної Республіки Югославія Декларації принципів.

Відзначаючи серйозні зрушення в процесі мирного врегулювання, що сталися в результаті женевських домовленостей, представник України Анатолій Зленко порушив питання про припинення бомбардування авіацією НАТО об'єктів боснійських сербів. Такий крок сприяв би, за словами А.Зленка, створенню відповідного позитивного клімату на переговорах. Під час виступу делегація України порушила також питання про необхідність скасування економічних санкцій проти СРЮ.

У Президії Верховної Ради України

Ліцензування як спосіб хабарництва

Становище, що склалося в Генеральній прокуратурі України, ще раз стало предметом обговорення на засіданні Президії Верховної Ради України. Зазначалося, що дестабілізація умов діяльності органів прокуратури України, істотне послаблення їхньої роботи значною мірою зумовлюється незадовільним керуванням цими органами з боку Генеральної прокуратури і, зокрема, неналежним кадровим забезпеченням керівництва центрального апарату. Як говорили члени Президії, склалося дивне неприпустиме становище, коли у складі колегії Генеральної прокуратури залишаються особи, які вже не працюють в її органах.

Щоб уникнути надалі таких серйозних недоречностей, Комісія з питань законності і правопорядку пропонує на розгляд Верховної Ради проект закону про внесення відповідних доповнень і змін до Закону України «Про прокуратуру», якими передбачається, що перший заступник і заступник Генерального прокурора мають призначатися на посади і звільнятися з посад Верховною Радою України за поданням Генерального прокурора.

На минулому засіданні Президії, як ми вже повідомляли, гостро обговорювалися питання про маніпуляції, які робилися навколо різкого підвищення курсу долара і цін на бензин. Тоді було вирішено провести депутатське вивчення причин цього негативного явища.

Нині на засіданні висвітився ще один бік цієї справи. Як з'ясувалося, ті 15 відсотків акцизного збору на світлі нафтопродукти, які мали надійти до державної каси, через чиїсь «старання» до неї так і не дійшли, а осіли в кишенях тих же торговців бензином, збагативши їх за рахунок ... держави. Чи не диво?

Тож Комісією з питань бюджету було запропоновано прийняти рішення про обов'язкове повернення цього збору державі.

— А чи не породить це рішення нових 15 відсотків акцизного збору, що приведе до ще більшого стрибка цін на бензин? — резонно запитав Голова Верховної Ради України О. Мороз.

— У нашій країні все можливо, — кинув хтось на це гірку репліку.

Питання було повернуто на додаткове вивчення, тим більше, що ним уже займаються народні депутати.

З цим питанням межувало і обговорення законодавчого врегулювання видання ліцензій на торгівлю. І цілком слушно говорили члени Президії про те, що чим більш суворо ми регламентуємо торгівлю, видаючи ліцензію на ті чи інші види реалізації товарів, тим більше даємо можливостей різним чиновникам брати хабарі. Очевидно, говорили члени Президії, треба виробити єдині положення щодо торговельної діяльності, які діяли б постійно і незалежно від волі чиновників.

Члени Президії зійшлись на думці, що ці документи не підготовлені належно для розгляду, тому й повернуто їх на доопрацювання в Кабінет Міністрів, повідомляє пресслужба Верховної Ради України.

Особливу гостроту викликало й обговорення проекту Постанови Верховної Ради про подання Кабінетом Міністрів для затвердження Верховною Радою України величини вартості межі малозабезпеченості. Оскільки питання стоїть у порядку денному сесії у вересні, Президія доручила Комісії з питань соціальної політики та праці надіслати листа до Кабінету Міністрів з проханням не зволікаючи дати відповідні розрахунки, обгрунтування з цього приводу.

Жваво обговорювалися також проекти постанов Верховної Ради України про порядок застосування норм Закону України «Про вибори народних депутатів України» при проведенні виборів народних депутатів відповідно до Постанови Верховної Ради України від 11 липня 1995 року. Йдеться про тлумачення частини 4 статті 48 цього Закону, а також Закону «Про внесення змін до статті 46 Закону «Про вибори народних депутатів України». Обидва законопроекти винесені на обговорення Верховної Ради.

Ще кілька суттєвих питань розглянула Президія. Зокрема про внесення доповнень і змін до Закону України «Про прокуратуру», проект Закону України про доповнення до статті 22 Закону України «Про надзвичайний стан» та інші.

На розгляд сесії винесено порядок денний засідань Верховної Ради 12—15 вересня.

Вів засідання Президії Голова Верховної Ради України Олександр Мороз.

Положення про адміністрацію — це одне, а закон — інше

Минулого понеділка Голова Верховної Ради України Олександр Мороз відкрив навчання в системі підвищення кваліфікації працівників місцевих органів державної влади і самоврядування Української академії державного управління. Нагадаємо, що цей навчальний заклад створено на базі щойно зліквідованого інституту з підготовки фахівців державних і самоврядних органів влади, що діяв при Кабінеті міністрів України.

Голова ВР закликав слухачів обмінятися досвідом набутків на місцях, з'ясувати шляхи виходу з різноманітних колізій, що постають у роботі очолюваних ними органів влади на місцях, і порекомендував стосунки з викладачами академії побудувати значною мірою на запитаннях-відповідях. І як приклад, сам відповів на численні запитання слухачів.

У своєму виступі Голова Верховної Ради торкнувся також суперечностей, котрі виникли у місцевих органів влади в результаті появи положення про адміністрації Президента України на місцях. На його думку, потрібен, нехай і тимчасовий, але закон про діяльність самоврядних представницьких органів, чим наш парламент і має зайнятися найближчим часом. Але ще до цього, вважає О. Мороз, Ради народних депутатів не повинні усунутися від контролю за розв'язанням бюджетних, земельних та деяких інших питань.

Свято на вулиці «Закону і бізнесу»

Сьогодні у наших колег — колективу редакції тижневика «Закон і бізнес» — вагома подія: вийде у світ 200-й номер газети. Цей ювілейний знаменитий не стільки числом, як змістом, оскільки засвідчує здобутки творчого колективу у популяризації юридичних знань на шляху незалежної України до цивілізованої правової держави.

Бажаємо редакції газети «Закон і бізнес» й надалі бути флагманом вітчизняної преси, яка сприяє формуванню правового поля нашої країни! Зичимо здоров'я і щастя всім працівникам редакції! Творчої наснаги вам, колеги!

Указ Президента України

Про присудження Державної премії України імені Олександра Довженка 1995 року

На підставі подання Комітету з Державної премії України імені Олександра Довженка **постановляю:**

1. Присудити Державну премію України імені Олександра Довженка 1995 року акторові БРОНДУКОВУ Борисламу Миколайовичу — за видатний внесок у розвиток кіномистецтва.

2. Установити на 1995 рік розмір Державної премії України імені Олександра Довженка сто мільйонів карбованців.

Президент України Л. КУЧМА.

м.Київ,
9 вересня 1995 року.

Актуальне інтерв'ю

Євген МАРЧУК: «Катастрофи не буде...»

ПІД ЧАС нещодавніх робочих відвідин населених пунктів і підприємств Черкаської області Прем'єр-міністр України Євген Марчук відповів на запитання з актуальних проблем зовнішньої і внутрішньої політики України.

— Євгене Кириловичу, Президент Росії Б. Єльцин заявив, що не приїде до Києва, доки не буде врегульовано проблему Чорноморського флоту, і звинуватив Л. Кучму у відході від домовленостей у Сочі. Як Ви до цього ставитеся?

— Суть проблеми Чорноморського флоту така: ми з росіянами відпрацювали два проекти угод, доведені майже до логічного кінця. Це угода про параметри розподілу Чорноморського флоту і друга — про принципи взаєморозрахунків. Ці угоди двічі обговорені на засіданнях Кабінету міністрів, точніше на Президії КМ і на засіданні Кабінету. Істотна відмінність у підходах України і Росії до проблеми полягає в тому, що для України вона зачіпає питання наших територій та суверенітету, породжує проблему присутності іноземних військ на землі України. Жодна ця проблема не притаманна Росії. Не йдеться про російську територію, про присутність українських військ у Росії. Тому саме українська сторона й підходить максимально прискіпливо до того, щоб ці угоди відповідали, по-перше, в повному обсязі законодавству України. По-друге, рішення про такі угоди мають приймати винятково колективно.

Коли ми відпрацювали ці угоди й почалося заглиблення в бік їх практичної реалізації, ми абсолютно свідомо й аргументовано дійшли висновку, що без угоди про принципи і механізми взаєморозрахунків обидві угоди не можуть працювати.

Уявіть собі, що ми прийняли рішення щодо якогось об'єкту «ікс» і починаємо вирішувати, що з ним робити. Припустимо, що він належатиме Україні чи Росії. Для цього треба взяти документи на цей об'єкт, визначити його вартість, з'ясувати принцип її оцінки (принципи є різні). Треба з'ясувати питання землі, бо невідомо, за яким принципом оцінювати землю під об'єктом. Є питання акваторії, інших складових, без розв'язання яких обидві угоди, повторюю, не працюватимуть.

В угоді про параметри розподілу ЧФ є одна із статей щодо Севастополя. З цього питання наші сторони не домовилися. Тож я й ставлю собі і всім таке запитання: чи можуть сторони розв'язати проблему ЧФ, якщо вони не домовилися про Севастополь? А в Севастополі десь 89 відсотків всієї інфраструктури Чорноморського флоту. Позиція України тут стабільна, незмінна, Президент кілька разів акцентував на ній увагу. Наші військові експерти, які, до речі, закінчували ті самі військові академії, що й російські, навіть багато з них вчилися разом, відпрацювали суто українську пропозицію, згідно з якою ми пропонуємо російській стороні 71 об'єкт, який цілком забезпечує нормальне функціонування російського Чорноморського флоту на умовах оренди на відповідний відтинок часу. Російська сторона не приймає такого підходу і заявляє, що всі об'єкти в Севастополі мають відійти російському ЧФ. Отже, розбіжність навіть у цьому питанні не дає можливості йти до остаточного розв'язання проблеми.

(Закінчення на 6-й стор.).

Тетяна ЇВЖЕНКО, УНІАР, спеціально для «ГУ» (з Москви)

«Україна — взірець ідей МВФ»

Делегація ВР України перебувала з візитом у Державній Думі Російської Федерації. Глава української делегації віце-прем'єр Віктор Пинзеник та організатори зустрічі — фракція «Вибір Росії», очолювана Єгором Гайдаром, провели одноденну конференцію з питань розвитку економічної та політичної ситуації в обох державах.

Скориставшись з нагоди, кореспондент звернувся до народного депутата України, заступника голови українського Фонду підтримки реформ Сергія ТЕРЬОХІНА з проханням прокоментувати результати зустрічі.

— Це не перша зустріч з «Вибором Росії», ми вже спілкувалися в Києві в травні цього року. Головна ідея наших зустрічей — це обмін інформацією з ухвалених законів, з ідеології економічного реформування в Росії та Україні, — зазначив Сергій Терьохін. — Після перших зустрічей ми зробили дуже багато корисних і цікавих висновків. На підставі нашого обговорення в Росії вже підготовлено законопроект про зміну систем аграрних закупівель, що їх ми розробили в Україні. А в нас Чубайсівські ідеї з реєстрації прав власності на частку або пай приватизованих підприємств ввійшли до нової концепції приватизації, яку буде, сподіваюся, ухвалено вже на цій сесії українського парламенту, може, навіть через місяць.

— **Чи могли б ви порівняти економічну ситуацію в Російській Федерації та Україні?**

— Реформи в Росії найближчі до українських і з геоекономічних, і з геополітичних поглядів. Проте економічну ситуацію в наших державах важко зіставляти. Меншою країною легше керувати. Тому останні шість місяців в Україні йшли напрочуд вдалі макроекономічні реформи, які залишили Росію далеко позаду з точки зору бюджетної та монетарної дисципліни. А в Росії зроблено більший поступ щодо структурних змін, приватизації, цивільного кодексу захисту прав власника, фондового ринку тощо.

— **Ви високо оцінили економічні реформи в Україні, проте, як відомо, у нас на відміну від Росії постали проблеми з отриманням чергового траншу кредиту МВФ.**

— Місяць тому я протягом тижня працював з Міжнародним валютним фондом, і один з керівників МВФ сказав мені, що Україна є взірцем ідей, що їх МВФ хоче втілити у країнах Східної Європи. Вони хотіли зробити з України ідеал. До Росії МВФ ставиться інакше. Коли б ми, як росіяни, сказали, що хочемо допустити інфляцію в межах 7—8% на місяць, МВФ був би проти, хоча й не заперечує проти такої інфляції в Росії. З Україною МВФ ще жодного разу не мав великих проблем. Я думаю, що ця перша затримка траншу (цілком правильна) пов'язана з тим, що була масована спроба витратити кредит на фінансування окремих галузей економіки.

— **Які, на вашу думку, причини недавнього обвального падіння курсу українського карбованця?**

— На відміну від Росії ми в Україні мали не «чорний вівторок», а «чорний тиждень», бо курс млявo падав протягом цілого тижня. Я не погоджуюся з віце-прем'єром Віктором Пинзеником, який вважає, що насамперед підставою для цього «чорного тижня» стали спекуляції навколо грошової реформи. Якщо подивитися на схему приросту за днями монетарної маси після кредитної емісії, то побачимо, що із запізненням рівно на тиждень, після того, як кредитну емісію було зроблено двома траншами МВФ і які було виплачено шахтарям, пішла інфляція на безготівковому валютному ринку. Я стверджую, що це є наслідком відсутності макроекономічної дисципліни уряду.

А щодо гривні... Є така думка: стабілізуємо економіку, а потім вже введемо гривню. Та коли економіку буде стабілізовано, навіщо вводити нову валюту? Можна буде просто зробити деномінацію, як у Польщі із злотим. Сенс проведення гривневої реформи полягає в зміні центральних принципів валютного й бюджетного регулювання, стосунків Національного банку й Міністерства фінансів, методології покриття бюджетного дефіциту. Документи на цю реформу готові.

А насамкінець хочу зазначити, що жодних спроб провести конфіскаційну грошову реформу ми не дозволимо.

У номер

● *Загреб*

У хід пішли «Томагавки»

Пуск 13 крилатих ракет «Томагавк» з фрегата ВМФ США «Нормандія» перевів операцію НАТО в Боснії з військово-технічної точки зору на якісно новий рівень. Це перший обстріл сербських цілей, здійснений з Адріатичного моря, на віддалі кількасот кілометрів. Боснійські серби можуть чекати на нові удари «Томагавками», якщо наші пілоти вважатимуть, що їхній безпеці загрожують сербські засоби ППО, заявив офіційний представник командування НАТО Джим Мітчелл.

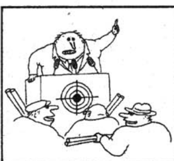
● *Відень*

До столу покликали ядерні проблеми

Широке коло проблем, пов'язаних з підвищенням ефективності контролю за використанням ядерних матеріалів, забезпеченням радіаційної безпеки і здійсненням пов'язаних з цим програм у різних галузях, обговорять учасники чергової сесії Ради керуючих Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ), що відкрилася у Відні. До складу цього колегіального керівного органу входять представники 35 держав, в тому числі України.

● *Рим*

Тривога може бути й не фальшива

Спецслужби Італії перебувають у стані підвищеної бойової готовності. Це зумовлено серією терористичних актів у Європі з боку ісламістських угруповань і загостренням становища на Балканах. З такою заявою виступив Голова Ради міністрів Італії Ламберто Діні, котрий надіслав до парламенту піврічний звіт про стан безпеки в країні.

● *Берлін*

Один з колишніх — на лаві підсудних

У Берліні розпочався процес у справі «головного добувача валюти» для колишньої НДР Олександра Шальк-Голодковського. 63-річного підсудного, який очолював так званий відділ «комерційної координації» при Міністерстві зовнішньої торгівлі НДР і мав звання генерал-лейтенанта держбезпеки, звинувачують у незаконній торгівлі зброєю, зловживанні довір'ям і фальсифікації.

● *Москва*

Прогнози маловтішні

Розпочате в Росії з 1992 року зменшення населення триватиме. За 1995—2005 роки кількість росіян зменшиться на 5,1 мільйона чоловік. Такі дані містить прогноз кількості населення до 2005 року, підготовлений Держкомстатом Росії.

● *Белград*

Не сплатиш, не проїдеш

Югославський уряд виніс постанову про підвищення такси на виїзд з держави. Громадяни, які їздять за кордон, щоразу повинні платити 60 динарів, за машину — 150 динарів. Такси на виїзд введено в 1994 році з метою зменшити контрабанду, а також відплив валюти за кордон.

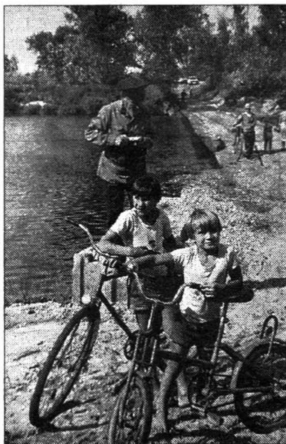
ВЕЛОСИПЕДОМ ЗА КОРДОН

Через річку Сіверський Донець нещодавно обвалився понтонний міст. Берег правий — українська Кружилівка, що в Краснодонському районі на Луганщині. Берег лівий — Росія, станиця Митякинська Ростовської області. Трохи неподалік нового мосту застиг старенький пором, який колись служив людям однієї країни. Тепер з обох боків — митниці. Два береги, які десятиріччями дружили (родичі, багато хто їздив на роботу на ростовські шахти), спокійно поставилися до поділу. Росіяни з хлібом-сіллю вітають українців у День незалежності, ходять у гості й їздять поромом на авто, разом проводять свята.

На знімках: пором дружби (більше схожий на кладку). Хлопчиськам що? Велосипедом з однієї країни до другої.

Фото Вадима ЛІСНОГО. (Укрінформ).

Юрій КУШКО, «Голос України» (з Душанбе)

У театрі вирішили: видовищ і хліба!

У Таджицькому академічному театрі опери та балету прем'єра — тут спекли першу партію коржів у печах, встановлених на подвір'ї храму мистецтв.

Коржі призначені для продажу населенню, а за бажанням їх можуть купити й нечисленні театрали після спектаклю.

Відкриття майстерні з випікання коржів — справа вимушена, бо вже немає тих надходжень з бюджету, як це було раніше. Щоб вижити, театр змушений був переорієнтувати цех з пошиття не на акторів, а на публіку. Отелли і дездемони поки що обійдуться старим вбранням, пошитим ще за доперебудовних часів.

Андрій КРАСНОЩОКОВ, ІТАР-ТАРС (із Франції)

ПРО ЛЮБОВ ЗОВСІМ НЕ ПЛАТОНІЧНУ

Коли і як починають своє сексуальне життя молоді французи?

«Плоди освіти» цілком удалися, хоча ще й потребують догляду. Такий висновок можна зробити з результатів першого комплексного соціологічного дослідження з проблем сексу, проведеного серед французької молоді службою БВА на замовлення Національного агентства вивчення СНІДу. За результатами опитувань шести тисяч молодих людей віком від 15 до 18 років, можна упевнено твердити, що завдяки просвітницьким і рекламним кампаніям презерватив посів почесне місце у їхньому сексуальному житті. Більше того, троє з чотирьох молодих французів вдалися по його допомогу вже під час першого сексуального досвіду. На думку дослідників, таке «масове» раннє використання цього виробу є цілковито новим явищем.

Водночас резерви для вдосконалення ще є: десять відсотків опитаних зізналися, що під час першого статевого контакту взагалі не вдавалися до якихось профілактичних засобів від венеричних захворювань і СНІДу чи небажаної вагітності. Вони нехтували навіть такі популярні серед молоді засоби запобігання вагітності, як переривання статевого акту чи, скажімо, арифметичний підрахунок фази «циклу».

Дослідження дало можливість виявити чимало проблем, які зазвичай залишаються «поза кадром». Так, близько 15 відсотків дівчат і майже 2,5 відсотка хлопців, що мають статевий досвід, заявили, що їх «змусили до того». Причому в дівчат половину таких випадків становить кровозмішування. Тим часом менш як півтора відсотка опитаних зізналися, що захоплюються гомосексуалізмом. Понад три відсотки дівчат, які мали статевий зв'язок, хоча б раз вагітніли. З них лише кожна восьма залишала дитину.

У цілому ж, як, утім, і очікувалось, сексуальне життя французької молоді являє собою найчастіше набір коротких епізодів, що чергуються з нерівномірними паузами. 22 відсотки опитаних заявили, приміром, що очікували другого статевого партнера понад рік. Третина дівчат — два місяці. 28 відсотків підтримували зв'язок одразу з кількома партнерами.

Лише 16 відсотків опитаних юнаків і 26 відсотків дівчат довели до відома батьків про свій перший досвід. Як правило (90 відсотків), батьки цілком адекватно сприйняли цю звістку, не робили з цього трагедії.

Алло, Казахстан!

Одна столиця — добре, а дві?

В урядових колах та засобах масової інформації Казахстану обговорюється питання про перенесення столиці з Алмати до Акмоли. Прокоментувати цю подію кореспондент «ГУ» Валерій Друженко попросив першого секретаря посольства України в Республіці Казахстан Миколу ПАВЛЕНКА.

Поки що офіційного розпорядження Президента щодо перенесення столиці з Алмати до Акмоли немає. Але ці наміри цілком серйозні. Нурсултан Назарбаєв пообіцяв оголосити наказ наприкінці вересня. Проте, планують, що спочатку роль столиці поділятимуть два міста відразу, приблизно так, як у Німеччині (Берлін є офіційною столицею, а в Бонні розташовано уряд). Причин такого рішення декілька. Одна з них — Алмати знаходиться на півдні країни, а більшість промислових центрів розташовані на півночі та в центрі. Природне бажання уряду — бути до них ближче, щоб мати змогу активно впливати на індустріальну політику. На думку президента, столиця повинна знаходитися у центрі такої великої держави. Свою роль відіграв і екологічний чинник. Адже теперішнє головне місто знаходиться неподалік від китайського ядерного полігону Лабнор, ще й у сейсмонебезпечній зоні.

Ця програма довгострокова і коштує недешево: планують велике будівництво. А з джерелами його фінансування уряд поки що не визначився.

Армія

ВМС України: курс на партнерство

ПРЕДСТАВНИКИ *Військово-Морських сил України 12—14 вересня у Норфолку (США) візьмуть участь в семінарі з питань військово-морської доктрини та ролі військово-морських сил у провадженні миротворчих операцій.*

Як повідомили агенції «Інтерфакс-Україна» у прес-центрі штабу ВМС України, учасники семінару — представники країн, що беруть участь у програмі НАТО «Партнерство заради миру», обміняються думками стосовно концепції цієї програми.

24—30 вересня група офіцерів Військово-Морських сил України візьме участь у навчаннях НАТО «Кооператив — Сапот-95» як спостерігачі.

Планують, що під час навчань будуть опрацьовувати завдання з тилового забезпечення воєнних операцій у рамках програми НАТО «Партнерство заради миру».

Фото Олександра КРЕМКА.

«Просвіта» — солдатам

Обласна організація товариства «Просвіта» взяла шефство над воїнами Херсонського гарнізону. Місцеві літератори побували у військових підрозділах. Митці розповідали солдатам про славну історію південного краю, пов'язану з героїчними подвигами українських козаків, про мистецьке життя Херсонщини, читали свої твори... Просвітяни взялися допомагати охоронцям держави в оснащенні світлиц, комплектуванні бібліотек.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Херсон.

Феміда

Судився архітектор з мером...

НАПРИКІНЦІ січня цього року несподіванкою для житомирян стало те, що Михайла Ксеневича було звільнено з посади начальника управління архітектури і містобудування — головного архітектора Житомира. Сенсаційна була саме мотивація: за прогули з 9 листопада по 8 грудня минулого року. Виходить, міська влада взялася за наведення порядку в своїх рядах?

Але М. Ксеневич мав щодо цього іншу думку, тож звернувся по захист своїх трудових прав до Богунського райсуду Житомира. Доданими до позовної заяви документами йому вдалося довести, що то був не прогул, а відпустка на власний кошт. А просив її тому, що дружина, яка перед цим уже й клінічну смерть перенесла, доконче потребувала постійної опіки. Отож суд вирішив, що прогул таки був, але не тоді, коли стверджувала міська влада, а з 27 січня, коли Ксеневича незаконно звільнили з роботи. І цей вимушений прогул обійшовся міськвиконкомові майже в 37 з половиною мільйонів карбованців, стягнутих на користь Ксеневича. Довелося міській владі відшкодувати йому і 10 мільйонів витрат на послуги адвоката.

Півсотні мільйонів карбованців за вимушений прогул головного архітектора житомиряни списали на... відлуння минулорічних виборів. Тоді серед тих, хто боровся за крісло мера, був і М. Ксеневич, який, до речі, мав уже досвід роботи на посаді першого заступника голови міськвиконкому. Після першого туру голосування він виявився третім. Разом з іншими претендентами, які теж вибули з подальшої боротьби, закликав виборців, котрі віддали за нього свої голоси, викреслювати в бюлетені прізвище Анатолія Фесенка — мера міста. Схоже на те, що це зовсім спантеличило виборців, адже він пропонував їм голосувати за кандидата, політична платформа якого різко відрізнялася від позицій тих, хто вів передвиборчу агітацію за самого Ксеневича. Виходить, суперничали не ідеї, а просто конкретні люди? Заклики голосувати проти Анатолія Фесенка дали протилежний ефект: у другому турі він переміг порівняно легко.

Юридичну оцінку подальшого перебігу подій ми вже знаємо. А з «неформальних» оцінок спершу найбільш несподіваною здалася така. В подібній ситуації той, хто програв, мав би одразу після виборів піти у відставку, бо важко уявити собі плідне співробітництво в одній команді людей, які виступали один проти одного. Неприязнь штовхатиме на непродумані кроки, битиме по авторитету обох. Нині взагалі важко збагнути, хто ж зрештою переміг. Хоча суд і став на бік Ксеневича, тому не залишалося нічого іншого, як взяти відпустку і написати заяву про звільнення «у зв'язку з переходом». Але ж скільки нервів спалено...

Олексій КАВУН.

Житомир.

Мильна «опера», або Кому намилити шию?

«ЛОТОС»... Хто він? Запеклий шпигун? Резидент? Жорстокий рецидивіст чи батько мафії?

Не поспішаймо, бо його ще не знайшли. Півтора року минуло, як до правоохоронних органів Рівного було надіслано відповідний сигнал, а його так і не виявили — ні міліція, ні прокуратура. Зник «Лотос» безслідно.

Торік у квітні в кабінетах Рівненського міськвідділу внутрішніх справ прошелестіла заява директора ДКП «Готель «Україна» Михайла Квасюка: у готелі, мовляв, проведено інвентаризацію, в результаті якої у пральні виявлено нестачу понад 2 тонн прального порошку (ось він, «Лотос»).

Якщо хтось подумав, що рівненські лицарі-борці з економічною злочинністю одразу почали чистити пістолети і змащувати наручники, то він глибоко помилився. Лицарі взялися... за друкарську машинку, і незабаром директор пан Квасюк одержав суворо-офіційну постанову за підписом капітана міліції В.Токмакова.

Одержавши матеріали ревізії, капітан «встановив», що її проведено. Що ж виявили в ході інвентаризації, капітан міліції не «встановив». Зате «встановив» інше: «...ряд порушень основних положень по інвентаризації основних засобів товарно-матеріальних цінностей». І далі — на цілу сторінку пан Токмаков дає розгорнуту інструкцію, як саме правильно організовувати інвентаризацію, що при цьому можна, а чого ні, хто що підписує, хто опломбовує «підвали та другі місця», хто підписує тощо. І на завершення. «У зв'язку з тим, що в діях гр.Пашкевич Р. умисел на привласнення мийних засобів відсутній, питання може бути вирішене в цивільно-правовому порядку». У порушенні кримінальної справи, отже, відмовлено.

А де ж «Лотос»? Чому в постанові про нього і слова не обмовлено?

— Порошок украв директор, — сказав у телефонній розмові кореспондентові капітан Токмаков.

— То чому ж його не посадили?..

— Це не телефонна розмова.

Головне, куди подівся «Лотос»? Не діставши на це відповіді у міліції, директор Квасюк звернувся до міської прокуратури — із заявою і матеріалами ревізії. І отримав подання за підписом старшого слідчого Анатолія Кривчука. Вельми — знову ж таки! — цікавий документ, у якому спочатку сказано: «Встановлено, що... в пральні ДКП «Готель «Україна», де матеріально відповідальна особа гр.Пашкевич Р., було проведено інвентаризацію товарно-матеріальних цінностей».

Отже, знову «встановлено». Тільки не місцезнаходження двох тонн «Лотоса» чи того, хто йому «придбав ноги», а «грубі порушення з боку заявника». І знову — на цілу сторінку — інструкція.

А «Лотос» де? Не дав на це відповіді старший слідчий прокуратури пан Кривчук. Лише повідомив, що постанову про відмову у порушенні кримінальної справи обласна прокуратура скасувала, справу повернули на дорозслідування.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівне.

Кримінал

Не грайтеся з митниками у хованки

Ще влітку 1992 року прес-центр СБУ по Житомирській області повідомив про операцію, успішно проведену разом з митниками: при спробі вивезення за кордон вилучено значну кількість предметів, які становлять художню цінність. Гравюри, статуетки, старовинні книги тощо були загорнуті в килимові доріжки, упаковані разом з меблями та іншими речами домашнього вжитку. Ікону «Успення Пресвятої Богородиці», наприклад, експерти оцінили в цінах трирічної давності в 900 тисяч карбованців. 13 місяців тривало слідство. Потім справу розглянув Малинський районний суд, вирок якого прокурор області опротестував, оскільки не було конфісковано значну частину цінностей. Розглянувши справу повторно, Богунський районний суд Житомира визначив звинуваченому в контрабанді громадянину України Ігорю Фалтусу строк позбавлення волі, який одразу «списали» у зв'язку в амністією. А вилучені предмети контрабанди (це 88 гравюр, 3 картини, 4 малюнки, 98 старовинних книг тощо) залишаться в Україні. У серпні, якраз до третьої річниці цієї справи, обласний суд залишив касаційну скаргу І. Фалтуса без задоволення.

Обікрали архімандрита... на тому світі

Акт вандалізму вчинено на центральному цвинтарі Полтави: сплюндровано могилу архімандрита Дмитра.

Людиною він у місті був знаною — ще до війни зазнав сталінських репресій. Затим був настоятелем Макарівської церкви. Тяжко хворіючи, помер у 1961 році. Встановили дуже скромний як для його сану пам'ятник. Ось під нього і зробили підкоп грабіжники-мародери. Забрали нібито позолочений хрест з дорогими прикрасами... Ведеться слідство.

Жарти по 03

До фальшивих викликів працівники Житомирської станції «швидкої допомоги» вже звикли. Як правило, все закінчується даремно спаленим бензином. Але цього разу більш як годину не працювала вся станція, бо якийсь телефонний «жартівник» заклав міну під здоров'я людей, заявивши, що через кілька хвилин «швидка» злетить у повітря. Бог милував, але міліція та служба безпеки пережили кілька напружених годин...

Майже мемуари

Не дай сміятись ворогам над рідним краєм

24 серпня 1991 року для України почалася нова доба. Самостійна. Доти ми як нація не належали собі. Ми були об'єктом історії — час і влада належали не нам. То була доба не наша. Від 24 серпня 1991 року Україна стала суб'єктом історії, час і влада належать українському народові, почалася нова, наша доба.

УКРАЇНСЬКИЙ народ від татаро-монгольської навали став бездержавним народом. Короткі періоди відносної незалежності, як наприклад Хмельниччина, — це період боротьби за незалежність, який одначе не був закріплений у майбутньому. Він тільки посилив надії народу на незалежність і дав натхнення продовжувати боротьбу, але не створив повноцінної держави.

Разом з тим невгасне прагнення самостійності передавалося з покоління в покоління. Кілька сторіч підряд воно народжувало козаків, у XVIII столітті — Гайдамаччину, «Історію русів», Котляревського, у XIX — Шевченка, у XX — три потужні національно-визвольні здвиги. Перші два — затята збройна боротьба 1917—1922 та 1942—1956 років. Третій здвиг — це наш теперішній, який ідейно виростав із предковічного прагнення українського народу незалежності, продовжив справу борців за волю України і, спираючись на своє природне та міжнародне право, мирними способами нарешті здійснив заповіт своїх предків: проголосив незалежність України й почав будувати свою державу.

19—21 серпня 1991 року політичні обставини в Україні, як і в цілому СРСР, були непевні.

ЦК КП України приступив до виконання директив ГКЧП і готовий був вирвати й ліквідувати демократичні права громадян України, що їх досягли в результаті наполегливої боротьби з Компартією та її збройними загонами, проте зробити це було зовсім нелегко. Можна було наказати державному радіо і телевізії скасувати всі свої програми і перейти на трансляцію директив ГКЧП, але не можна було за кілька днів взяти під контроль усі друкарські машинки, диктофони, всіх активних членів демократичних партій й організацій, зрештою, весь активний народ, який уже відчув смак свободи слова, друку, мітингів, зборів, демонстрацій, свободи написати листівку чи намалювати плакат і без страху повісити його для загального огляду.

Друге. У Москві Борис Єльцин виступив різко проти заколотників, назвав їх злочинцями і оголосив їм війну, проте, куди схилиться сила в Москві, Києву було ще невідомо.

УКРАЇНСЬКА влада в особі Леоніда Кравчука вичікувала. Національно-демократична коаліція, що сформувалася навколо Народної Ради Верховної Ради України, взяла на себе керівництво організацією опору гекачепістам і захисту демократичних завоювань. Ми знали, що переможемо.

Коли я послухав подання ГКЧП народам СРСР через телевізію, послухав їхні слова і побачив тремтіння пальців Янаєва, то зрозумів: вони програють. Не було серед них ні Сталіна, ні Гітлера. Гекачепісти почали заколот з пояснень своїх дій — це провал. Заколот міг удатися тільки за однієї умови: приголомшення всього суспільства кров'ю. Через телевізію треба було показати не колектив безвільних людей, а одного диктатора-комуніста, що наказує розстрілювати активних антикомуністів, що в нього є збройний кулак (КДБ, міліція, армія), які відразу виконують його накази і вже розстріляли Єльцина, Афанасьєва і ще двісті найнебезпечніших антикомуністів Москви і у всіх обласних центрах СРСР! Гекачепісти цього не зробили. Вони почали обґрунтовувати свої дії. Але ж обґрунтовувати наступ проти демократичних прав і свобод громадян неможливо. Якщо обґрунтовують, отже, вони допускають дискусію, а в дискусії вони можуть виявитися неправими. Так заколот не роблять!

Я пояснював це людям, вселяючи їм віру в неминучий крах заколоту і нашу перемогу.

19—21 серпня наша коаліція постійно працювала у Спілці письменників України на вулиці Банковій, 2. Загальні майже безперервні засідання відбувалися на першому поверсі. Звідси наші делегації ходили до Леоніда Кравчука, звідси постійно відряджали відпоручників на майдан Незалежності для виступів перед великими зібраннями киян. Звідси надсилали керівні вказівки штабам політичних партій. Тут виробляли пропозиції, які на другому поверсі редакційна комісія, спеціально для цього створена, редагувала і надавала їм відповідної юридичної й літературної форми. Звідси наші національно-демократичні члени Президії Верховної Ради (а їх було 7 із 25) пішли до Леоніда Кравчука і домоглися скликання Надзвичайної сесії Верховної Ради.

23 серпня Народна Рада після попередніх бурхливих днів уперше зібралася в будинку Верховної Ради. Були далеко не всі члени Народної Ради. Засідання почалося о 10-ій годині на третьому поверсі в правому крилі. Відповідно до попередніх консультацій щодо підготовки порядку денного Надзвичайної сесії Верховної Ради на засіданні Народної Ради треба було розподілити тематику документів для підготовки проектів постанов і законів Верховної Ради.

Я звернувся до членів Народної Ради з такими словами:

— Комуністична партія України брала участь у державному заколоті. Заколот провалився. Вони розуміють, що є співучасниками антиконституційної змови. Ця антиконституційна змова мовою Кримінального кодексу зветься зрадою Батьківщини. Стаття 56, яка карає за зраду, передбачає кару аж до страти. Комуністи у Верховній Раді розгублені — вони не знають, що з ними буде. Вони дивляться на Москву і думають, чи не почне Єльцин усіх їх підряд завтра-післязавтра розстрілювати. Вони не знають, чим обернеться в Україні ненависть народу до комуністів — чи не почнуть кияни виловлювати їх по квартирах і на вулицях і бити чим попало, як угорці в Будапешті 1956 року. Ця розгубленість довго тривати не буде. Кожна політична сила відчує своє місце, і співвідношення їх дасть таку- сяку рівновагу. Тепер її немає. Поразка жбурнула комуністів додолу і тим створила унікально сприятливий для нас момент. Він недовго триватиме. Тому пропоную підготувати Акт проголошення України самостійною державою. Якщо тепер цього не зробимо, то не знати, коли ще спроможемося це зробити. Не можна прогавити нагоду, яку сама історія нам дала. Проект усіх інших постанов і законів — дрібниці порівняно з цим найголовнішим питанням нашої національної долі. Буде Україна незалежна, то й постанови будуть кращі, не буде Україна самостійна — ті добрі постанови будуть лише пом'якшенням московського колоніального ярма.

. — Добре, — обізвався Сергій Головатий, — вважайте, що нас загітували.

Я сідаю до роботи над проектом постанови,

Народна Рада погодилась і постановила: о 12-ій годині зібратися знову для обговорення проекту.

Я запросив собі на допомогу пана Сандуляка, і ми пішли в ліве крило будинку Верховної Ради, щоб ніхто не заважав.

У нас було півтори години часу.

Я виклав Сандулякові зовнішні умовини щодо документа. Ось їх суть.

Перше. Краще погано зробити справу, ніж ніяк. Півтори години, що є в нашому розпорядженні, — це зовсім мало. Якщо ми не встигнемо і зірвемо, може зірватися загалом весь намір проголошення незалежності, отже хоч що там сталося, ми зробимо проект за півтори години.

Друге. Нам потрібний довгий чи короткий документ?

Якщо напишемо довгий, він обов'язково викличе дискусію. Дискусія може затягнутися. Можуть відкласти на доробку. Сесія може перейти до обговорення інших документів. Може минути тиждень. Треба кувати залізо, поки гаряче. Кравчук тепер схиляється в наш бік, куди він хилитиметься за тиждень-два? Завтра він нам сприятиме, а чи сприятиме через тиждень-два?

Довгий текст має ту перевагу, що в ньому можна записати більше політичних ідей, які в подальшому слугували б знаряддям у боротьбі за зміцнення державності. Мусимо пожертвувати цією перевагою задля швидкості. Далебі, що короткий буде текст Акта, зате менше викликатиме дискусій і швидше буде схвалений.

Пан Сандуляк погодився з таким підходом, і я почав викладати на папері основні думки. За півтори години ми закінчили і прийшли на засідання Народної Ради. Я виступив з обґрунтуванням необхідності короткого тексту документа. Рада погодилася, висловила кілька зауважень і схвалила текст Акта. Далі — технічна праця: надрукувати і доручити Секретаріатові Верховної Ради розмножити й завтра зранку роздати депутатам.

24 серпня відкрилася Надзвичайна сесія Верховної Ради. Вона заслухала Акт проголошення незалежності України — короткий документ, який складається з чотирьох преамбульних і чотирьох постановчих речень.

Гуренко, провідник комуністів України, запропонував зробити перерву для наради. Він скликав комуністів-депутатів до нижнього залу і провів з ними коротку нараду про те, як комуністи мають поставитися до проголошення України незалежною державою: голосувати за Акт чи проти? Нарада була коротка. Гуренко запропонував голосувати «за». Комуністи піднялися до сесійного залу і проголосували.

Документ, що перетворював Україну — колонію Москви у незалежну державу, було схвалено цілковитою більшістю голосів депутатів Верховної Ради.

Ми підхопилися з місць і радісно вітали одне одного. Мені клубок підкотився до горла і не давав говорити від радості. Хтось обнімав мене і цілував. О Боже, сталося! Думка окинула мій попередній шлях і звідті, з глибини віків, — голос Наливайка, Хмеля, Суховія — усіх борців за волю України десятиріччями шептали мені у вуха: «Йди за нами! Не дай сміятися ворогам над рідним краєм!» І я йшов. А тепер усі почули цей голос. Оцей поважний владоможний зал! О Дажбоже України, — ми встаємо з колін!

Ми будем люди, не раби,
І наша ненька Україна
Не наймичка в чужих людей,
А господиня у себе
У власнім домі!

Кияни на майдані Незалежності радо вітали рішення Верховної Ради, а під вечір на Софійському майдані відбувся велелюдний мітинг з участю Леоніда Кравчука, найвищих державних достойників і славних людей України.

Я зачитав народові Акт проголошення незалежності України.

Додому приїхав — за десять хвилин дванадцята. На порозі зустріла радісна дружина.

— Щиро вітаю, — сказала вона. — Ти що, один?

Я, увійшовши до хати, побачив добре накритий стіл.

— У тебе сьогодні день народження. Я думала, прийдеш із друзями.

І тієї самої хвилини на подвір'ї почувся гамір. Двері відчинилися, і до хати почали входити люди. Це були члени проводу Української республіканської партії. Та й не тільки вони.

Святкували день Народження України. Це було найціннішим подарунком мені в житті від Бога, у мій день народження!

УКРАЇНА стала на добрий шлях. Потрібно знайти в собі сили здолати труднощі на початку цього шляху.

Попередня довга неволя відучила націю керувати собою способами узгоджування діяльності різних організацій і структур задля організованого життя всього суспільства. А мусимо усвідомити, що тільки організувавши національну державу, зможемо захистити майнові, особисті й політичні інтереси кожної сім'ї і всіх громадян України.

Тепер бачимо, що в Україні страшенно багато труднощів, і життя громадян дуже важке. Та чи може бути легко в час, коли все доводиться переробляти.

Замість колишньої деспотичної системи, що не давала людині й писнути, треба створити демократичне суспільство, в якому кожен може говорити що хоче і критикувати кого завгодно, може сповідувати будь-яку віру і ходити до тої церкви, яка йому до вподоби, замість однієї економіки треба створити іншу.

Ми проголосили Акт про незалежність. Цей Акт змінив юридичний статус України, проте юридичний акт проголошення незалежності не зробив Україну фактично незалежною. Для того, щоб стати фактично незалежною країною, потрібно створити свою державу і взяти під контроль національну територію.

Україна ще не сформувала систему своїх органів влади і місцевого самоврядування.

Необхідно було створити національний економічний комплекс: організувати управління або контроль за діяльністю економічних об'єктів, запровадити митний кордон, запровадити власну грошову одиницю. Кожна з цих проблем складна і потребує багато праці.

За чотири роки в напрямі створення національного економічного комплексу виконано велику роботу, але ще багато залишилося зробити. Для нормального функціонування національної економіки на нових, ринкових, принципах потрібно створити нове законодавство про податки, банківську систему, запровадити гривню та прийняти закони для регулювання всіх інших інституцій, пов'язаних з функціонуванням грошей, всієї нової економіки. Треба реформувати сільськогосподарське виробництво. Та Україна раніше не мала навіть справжнього міністерства фінансів! Тепер воно є.

— А хіба може існувати держава в сучасних умовах без кордонів?! Проте зробити демаркацію, укласти договори з сусідами, технічно обладнати кордон по всій його довжині — це велика праця, яку швидко не зробиш. Україна поступово оформлює свою державність, хоча це не завжди знаходить належний громадський відгомін. Наприклад, нещодавно закінчена демаркація кордону між Україною і Білоруссю. Ця подія не привернула особливої уваги засобів масової інформації, а тим часом для оформлення держави як самостійної величини демаркація кордонів на місцевості з усіма сусідніми державами обов'язкова.

Україна ще не ухвалила своєї Конституції, не оволоділа національним інформаційним простором, ще багато чого не зробила.

Але й багато що зробила: зуміла уникнути кривавого протистояння в суспільстві, навчилася мирного переходу вищої влади від одних людей до інших, зуміла розв'язати конфлікт між гілками влади без застосування сили та марнування людських сил і ресурсів, різні політичні сили навчилися йти на компроміс задля продовження мирного розвитку. А це означає, що українська нація вміє вчитися на уроках минулого і не повторить того, що призвело до втрати Української Народної Республіки — братовбивчої війни.

ЗА 340 РОКІВ колоніальної залежності Україна вперше має чотири роки незалежності підряд, коли наші люди мають змогу говорити одне одному про долю України що хочуть, не боячись московської кари. Уперше за довгий час нація чотири роки підряд творить національну інтелігенцію, що взялася за вивчення історії народу, починає розмірковувати над долею нації та її місцем у світі, починає творити свою ідеологію і нести її в народ. Ніколи ще не було (окрім сивої давнини), щоб українська інтелігенція мала змогу служити своїй українській нації.

Плодів діяльності інтелігенції ще небагато, бо вона себе саму ще не встигла належно сформувати. Але якщо минуть ще чотири незалежні роки, тоді теперішні початки й зерна дадуть великі сходи. Вони витіснять антидержавні та антиукраїнські настрої і створять такий соціальний цемент, який з'єднає розпорошений народ в один національний організм і дасть йому силу.

Силу, усвідомлену стараннями інтелігенції, але збудовану на природній властивості кожної людини прагнути достатку й готовності захищати своє добро. Цю готовність духовна еліта нації доповнить ідеєю: захистити своє особисте добро поза межами національної держави неможливо. Держава як політична організація нації для того й призначена, щоб захищати добро своїх громадян як усередині країни, так і від зазіхання зовнішніх сил.

Україні тяжко дається будівництво своєї держави, долання економічної кризи й приватизація економіки Через те, що протягом чотирьох років незалежного існування державою керують люди, які не мають особистої національної орієнтації. Особисто вони зорієнтовані на задоволення власних владних амбіцій та матеріальну вигоду. Коли б їх вела вперед зоря величі української нації та достатку її громадян, вони не припустили б страшенної руйнації економіки та масового економічного бандитизму (рекету).

Історично цей період неминучий, бо комуністичних номенклатурників ніким було замінити, як неминуча й поступова заміна цих людей справжніми патріотами, які справу нації ставитимуть вище від своїх особистих інтересів.

Ми з вами, шановні українці й українці, можемо це прискорити шляхом покращення складу Верховної Ради та активного втручання у все суспільно-політичне життя нашої України.

Не жди від когось, чоловіче, а дій сам!

Демократична Україна дає тобі це право. Тоді 5-ту річницю святкуватимемо у кращих умовах!

Левко ЛУК'ЯНЕНКО,
народний депутат України.

Актуальне інтерв'ю

Євген МАРЧУК: «Катастрофи не буде...»

(Початок на 2-й стор.).

Ще можу сказати, що жодного відходу України, нашого Президента від Сочинських домовленостей я не бачу. Навпаки — українська сторона кілька разів ініціювала і направляла кілька раундів переговорів на експертному рівні на з'ясування принципів взаєморозрахунків і розв'язання проблеми Севастополя. Сподіваюся, що ще одна така зустріч з цих проблем відбудеться невдовзі. Думаю, що тільки після хоча б стикування поглядів з цих двох питань можна буде говорити, що проблема ЧФ за суттю, за формою і — головне — фундаментально йде до розв'язання. Для об'єктивності мушу сказати: робочі експертні групи досить далеко просунулися в пошуках компромісу. І з російського боку зроблено деякі кроки компромісного характеру назустріч українській стороні (а ми зробили такі кроки у відповідь).

Можливо, російській стороні хочеться зробити так, як хочеться тільки їй. Але так не вийде, бо, повторюю, йдеться про принципові, державної ваги, питання для України. Навіть якщо йдеться про Росію, дружню державу, нашого партнера — історичного, культурного, господарського.

А щодо московських висловлювань, то це, на мій погляд, певною мірою дає про себе знати російська передвиборча кампанія. Це ми вже проходили, і не раз. Ми знаємо повороти, які бували. А закиди на адресу Президента України цілком безпідставні.

— Які перспективи прийняття програми уряду в парламенті?

— Коли програму уряду обговорювали на засіданні Кабінету міністрів, там були присутні голови всіх державних адміністрацій і уряду Криму, 36 народних депутатів — голів комісій і фракцій, виступили в обговоренні 29 учасників, з яких 10 народних депутатів, 10 керівників обласних держадміністрацій. Обговорення показало, що розробники програми — уряд — вловили генеральну лінію розвитку країни, бо 80 відсотків критики ще раніше прозвучало на засіданні Президії Кабміну і було враховано ще до згаданого засідання уряду. 11 вересня ми офіційно відправили доопрацьовану програму дій уряду до Верховної Ради. Перспективу я не хочу прогнозувати — це право парламенту. А ми цілком впевнені в тому, що на даному етапі тільки програма з соціальною орієнтацією, але через складні непопулярні рішення із реструктуризації нашої економіки, особливо в промисловості, через режим енергозбереження, через відповідні реформації Пенсійного фонду, через — це найголовніше — грошово-фінансову стабілізацію і піднесення промислового виробництва виведе країну із того стану, в якому перебуває.

Ми, звичайно, можемо піти популістським шляхом, на гігантські дотації, але вони знову пропадуть, як це було й раніше. Не реформувавши енергетики, виробництва, але з розумом — з соціальними запобіжними заходами, запуску механізму банкрутств, який може призвести до соціального вибуху і навіть зірвати хід реформ, ми не можемо йти далі. Йдеться про ринкові перетворення із соціальними запобіжними заходами.

— А чи не викличе призначення Павла Лазаренка першим віце-прем'єр-міністром «тертя» всередині виконавчої влади між різними її угрупованнями?

— Кожна фігура такого рівня когось задовольняє, когось не задовольняє. Я не бачу якихось складових, котрі могли б викликати серйозні проблеми. Павло Іванович має досить серйозний досвід організаційної роботи. Окрім певних галузей, які він безпосередньо «вестиме», на ньому лежатиме обов'язок загальної внутрішньої організації діяльності уряду.

Я думаю, що Павло Іванович на своєму місці. За, певна річ, відповідних адаптацій на новій посаді. Потенціал у нього серйозний.

— Скасування реєстрації УНА обіцяє Україні «веселі деньки», бо організація з цим не згодна. Прокоментуйте, будь ласка, цю проблему.

— Йдеться не про заборону УНА, а про зняття з реєстрації, а це — зовсім інші речі. Заборона — це одне, а зняття з реєстрації — це принцип легалізації і означає, що за зміни відповідної програми, тактики тощо ця структура може повторно виходити на реєстрацію.

А щодо різних залякувань, то ця методика, особливо з боку якоїсь громадської організації, відома в історії. Ми знаємо, до чого це може призвести і призводило в недалекій європейській і нашій історії. А з другого боку — якщо владу пробують на міцність, то я просто не радив би цього робити. Бо «веселі деньки», я так розумію, створять для окремої категорії людей певні проблеми, і для цього є цілком точні статті в Кримінальному кодексі України.

— Говорячи про грошово-фінансову стабілізацію, чи мали Ви на увазі грошову реформу?

— Грошова реформа — це складовий елемент не тільки фінансово-грошової стабілізації, а в цілому економічної реформи. Ви знаєте, що створено комісію,яка працює над грошовою реформою. Але є дуже багато складових, які впливають на прийняття остаточного рішення і мають свою динаміку. Це і рівень виробництва: спад чи піднесення, і курс карбованця щодо долара, і внутрішній борг, і зовнішній борг, і темп інфляції. Таких складових — понад три десятки. І якщо не враховувати якийсь один елемент і піти на реформу, то він може повністю її зірвати, і за півроку гривня буде тим самим карбованцем тільки на іншому папері, тобто новою інфляційною грошовою одиницею.

Ведеться спокійна робота. Головне, що реформа нікому не загрожує і не загрожуватиме. Ні заощадженням, ні зарплаті. Грошова реформа не викличе для людей якихось негативних наслідків. Навпаки...

— Сьогодні дуже багато говорять про нову паливно-енергетичну кризу і можливу холодну зиму. Що Ви можете сказати з цього приводу?

— Жодної драми не буде. Жодної катастрофи не буде. Буде ситуація, в якій всі ми привчатимемося жити економно. Але я гарантую, що холоду чи температурного голоду не буде, хоча для цього доведеться ще дуже багато зробити і уряду, і підприємствам, і кожному з громадян. Треба буде перейти на нормальний цивілізований режим економії. Катастрофи, повторюю, не буде.

— Яке ставлення уряду України до бомбардування НАТО сербських позицій у колишній Югославії?

— Я повернув би вас до недавньої розмови Президента країни із засобами масової інформації, коли він приймав держсекретаря Великобританії і сказав, що Україна підтримувала і завжди, як правило, підтримує тільки методи політичного врегулювання і переговорного характеру. В арсеналах нашої зовнішньої політики ніколи не було інструментів військової сили. Наші військові в Югославії виконують миротворчу функцію. Хоча, з другого боку, я можу сказати, що санкції, запроваджені проти Югославії, завдають Україні величезної шкоди.

А щодо відпрацювання якоїсь лінії поведінки України з цього приводу на зовнішньополітичній арені, то це буде відомо з часом. Бо відбуваються певні події і в Росії, і в НАТО, які треба дуже уважно проаналізувати, щоб відпрацювати далекосяжну політику. Україна має бути послідовною у своїй зовнішній політиці. Для нас найголовніше — незастосування військової сили. Бомбардування — це не найкраща політика.

— На якій стадії реалізації українська ідея про зустріч у Києві представників трьох сторін, які ворогують?

— Триває підготовка. А в цій справі є елементи конфіденційності, то я можу сказати тільки це. В таких речах завжди є багато такого, що ставить ідею під певний ризик. Готується така зустріч.

Записав Володимир СКАЧКО.

Київ — Чигирин — Київ.

Концепція розвитку аудиту в Україні

У ЗВ'ЯЗКУ з проведенням конференції аудиторів України пропонуємо для обговорення таку концепцію розвитку аудиту в Україні. Пропозиції надсилати за адресою: Київ-39, а/с 138/3. Тел.: 265-84-62; 265-95-38; 267-35-01.

1. За період з 1990 року по 1995 рік внаслідок проведеної роботи з об'єднання окремих фахівців у Спілку аудиторів України, підготовки і прийняття Закону України «Про аудиторську діяльність» та практичного втілення його в життя Аудиторською палатою України закладені передумови становлення системи аудиту в Україні.

2. Аналіз досягнутого та зарубіжного досвіду свідчить, що подальший розвиток аудиту в Україні в напрямку формування його як загальнодержавної системи фінансового контролю, має грунтуватися на принципах професійності, незалежності та самоврядності.

Організація та практичне забезпечення належного функціонування такої системи аудиту в повному обсязі мають здійснювати безпосередньо аудитори шляхом створення відповідних управлінських структур із числа самих аудиторів.

3. З урахуванням викладеного доцільно запропонувати таку структурну побудову системи аудиту в Україні.

3.1. Створити Лігу аудиторів України (ЛАУ), членами якої в обов'язковому порядку повинен бути кожен сертифікований аудитор.

ЛАУ надати статус неурядової (громадської) організації. Покласти на ЛАУ виконання функцій соціального захисту аудиторів у формі галузевої профспілки, обрання необхідних керівних органів та створення управлінських структур, визначення головних напрямів розвитку аудиту та джерела його фінансового і матеріального забезпечення.

Вищим керівним органом ЛАУ має бути з'їзд, до виключної компетенції якого слід віднести обрання членів Аудиторської палати України та Дисциплінарного суду аудиторів.

3.2. Аудиторській палаті України, крім існуючих функцій, логічно надати повноваження з керівництва Лігою аудиторів України в період між з'їздами стосовно виконання представницьких функцій та практичного розв'язання питань з виконання планів і програм ЛАУ, скликання і проведення її з'їздів.

4. Зазначені обставини та аналіз досвіду роботи Аудиторської палати України спричиняють необхідність внесення ряду змін і доповнень до повноважень та порядку формування АПУ.

4.1. Доцільно збільшити кількісний склад АПУ до п'ятдесяти осіб, повноваження яких не мають обмежуватися повним терміном, а припинятися у випадках:

— добровільного складення повноважень самим членом АПУ;

— вчинення корисливого злочину або правопорушення, за яким прийнято рішення Дисциплінарним судом аудиторів про застосування стягнення;

— неналежного виконання обов'язків члена АПУ, якщо внаслідок цього прийнято рішення двома третинами голосів про виведення зі складу АПУ.

4.2. Із п'ятдесяти членів АПУ сорок мають право вирішального голосу, а десять — дорадчого. У разі вибуття члена АПУ з вирішальним голосом на його місце за рішенням АПУ обирають члена АПУ з дорадчим голосом.

4.3. Питання сертифікації, ліцензування, підготовки нормативів та стандартів, провадження дисциплінарних справ, а також інші питання, що мають поточний характер, розв'язують відповідні комісії АПУ.

Головні питання діяльності АПУ розглядаються на сесії:

Представницькі та координаційні функції виконує Президія АПУ на чолі з Головою АПУ.

4.4. Формування АПУ здійснюється шляхом висунення кандидатів міністерствами, відомствами та громадськими організаціями з наступним затвердженням цих кандидатур з'їздом ЛАУ. Право висувати кандидатури надається Національному банку України, Міністерству фінансів України, Міністерству юстиції України, Міністерству статистики України, Головній державній податковій інспекції України та професійним громадським організаціям, які об'єднують фахівців з питань надання консультаційних послуг у сфері фінансово-господарської діяльності і мають у своєму складі не менш як сто сертифікованих аудиторів.

Квоту висунення кандидатів в члени АПУ міністерствами, відомствами та громадськими організаціями визначає АПУ. Під час визначення квоти має бути забезпечена рівна пропорційність права висувати кандидатів міністерствами, відомствами і громадськими організаціями та дотримання умови — не менш як два кандидати на одне місце.

5. Дисциплінарний суд аудиторів (ДСА) має розглядати матеріали стосовно неналежного виконання аудиторами своїх професійних обов'язків.

Підготовку та передачу таких матеріалів, тобто порушення та провадження дисциплінарних справ даної категорії слід віднести до виключної компетенції АПУ, в складі якої доцільно створити спеціальну дисциплінарну комісію.

Дисциплінарний суд аудиторів (ДСА) та дисциплінарну комісію АПУ можливо запровадити в тому чи іншому вигляді навіть за умов чинного законодавства.

Членів дисциплінарного суду аудиторів доцільно обирати з'їздом ЛАУ у кількості двадцяти осіб на невизначений термін за таким порядком, як і членів АПУ.

6. Важливе значення в аудиторській діяльності має методичне забезпечення, центральне місце в якому займає підготовка нормативів та стандартів.

Організацію робіт з методичного забезпечення аудиту, підготовки нормативів та стандартів аудиту має взяти на себе відповідна комісія АПУ. Головне її завдання — виступати замовником на виконання робіт з методичного забезпечення аудиту, підготовку нормативів та стандартів.

Визначення джерел фінансування таких робіт — це компетенція ЛАУ. З цією метою ЛАУ може утворювати спеціальні фонди, отримувати певні внески та здійснювати інші заходи.

Володимир ГОЛОВАЧ,
президент аудиторської фірми «Аналітик», кандидат юридичних наук;
Володимир КОЛЬГА,
директор аудиторської фірми «Консалт-аудит», кандидат економічних наук;
Ігор ГОРЯЧЕК,
начальник Управління методології, координації і банківського нагляду та аудиту Національного банку України.

Заява Соціалістичної фракції Верховної Ради України

5 вересня 1995 року розпочала роботу четверта сесія Верховної Ради України. За кількістю, а головне за важливістю і вагомістю внесених до розгляду питань вона посяде особливе місце у процесі законотворення. Посяде за умови конструктивної, цілеспрямованої і наполегливої роботи депутатських фракцій і груп, комісій Верховної Ради, всього корпусу народних обранців.

Серед найважливіших питань, які потребують глибокої розробки і невідкладного розгляду, — блок економічних питань, проблеми реформування правової системи, створення режиму найкращого сприяння вітчизняним товаровиробникам і ліквідації умов для незаконного збагачення ділків тіньової економіки.

Рішучих і продуктивних дій законодавців потребує комплекс соціальних питань: справедливого, адекватного трудовому вкладу та співвідносному реальній вартості життя пенсійного законодавства, система доплат і субсидій як реальний механізм протистояння ціновому бандитизму, а не як фіговий листок для прикриття грабіжницького сороміцтва горе-реформаторів, допомог і компенсацій непрацездатним, сиротам, багатодітним сім'ям, підтримки молоді, зокрема студентської і учнівської, інтелігенції, жінок, ветеранів війни і праці.

Вищий законодавчий і представницький орган, сформований всенародно з депутатів, котрі змушені витримувати шквал обурення з боку своїх виборців за щодень злиденніше існування більшості людей, — не може бути глухим до голосу народу. І хоча прийняття антизаконної Конституційної угоди наділило необмеженою і фактично неконтрольованою владою Президента та чисельну армію чиновництва, виключило Верховну Раду з реального процесу впливу на дії виконавчої влади, однак ми не можемо виявляти пасивність в тому, що стосується подальшого обвального падіння виробництва, катастрофічного зниження життєвого рівня переважної більшості людей, некерованого зростання цін, розгулу спекуляції, хабарництва і злодійства.

Наміри Верховної Ради на продуктивну роботу можуть звестися нанівець у разі подальшої аморфності, безсистемності і елементарного непрофесіоналізму у діях виконавчих структур. Адже, заявляючи про необхідність прискореного формування, скажімо, блоку економічних законів, Кабінет міністрів і досі не подав більше половини з усіх запланованих законопроектів (планується 315, відсутні — 162). Зокрема, й досі немає програми діяльності уряду, не надійшли до Верховної Ради законопроекти «Про санацію підприємств», «Про оренду землі», «Про створення спеціальних (вільних) економічних зон», «Про підприємства державної власності», «Про управління державним сектором економіки», «Про реприватизацію (націоналізацію)», «Про ціни і ціноутворення в АПК», «Про державний зовнішній борг України» та багато інших вкрай необхідних законодавчих актів.

Треба нагадати, що вже до середини цього місяця, за чинним законодавством та відповідно до поданої Верховною Радою України бюджетної резолюції, Президент повинен подати на затвердження парламенту проект Державного бюджету на 1996 рік. Цей термін уже порушено. Наша фракція не раз заявляла позицію щодо бюджету, який формувався і нині формується виключно на догоду Міжнародному валютному фонду і має розвальний для нашої економіки і соціальної сфери характер. Це результат також того, що урядова сторона так і не подала до ВР концепції податкової політики.

На жаль, триває нехтування елементарних соціальних прав людей. Користуючись тим, що Верховна Рада нині позбавлена конституційно закріпленого за нею права навіть на призначення Прем'єр-міністра та сімох міністрів (це робить Президент одноосібно), уряд блокує введення в дію головних статей Закону України «Про оплату праці». Статті 9; 33; 34 — виключені, хоч саме вони визначають мінімальні розміри оплати праці, регулюють питання індексації, компенсації втрат через несвоєчасне здійснення оплати праці. Так само блокується реальна дія Закону України «Про межу малозабезпеченості», оскільки вартісна величина межі виживання не встановлена відповідно до нормативних показників споживання. Уряд не подав на розгляд парламенту Концепції соціальної політики, проектів Законів «Про страхування громадян на випадок безробіття», «Про індексацію вкладів громадян (в установах Ощадбанку та Укрдержстраху)».

Очевидно, комусь вигідно штучно створювати прогалини в законотворчій роботі, звинувачуючи у цьому Верховну Раду. Чи не відсутність Закону «Про систему валютного регулювання», який уряд не подав і досі, породила валютний бум із явно кримінальним підтекстом, що мав місце зовсім недавно. За якусь добу курс долара зріс із 150 до 230—240 тис. крб. При цьому Національний банк удає, що нічого не трапилося, хоч у Росії аналогічна ситуація спричинила відставку головного банкіра і ряду міністрів. Тим часом, за деякими оцінками, на утримання курсу карбованця Нацбанк викинув до 400 млн. доларів, скупивши понад 60 трлн. крб. Постає питання: чи зайвою була для держави ця колосальна валютна сума і в чиїх глибоких кишенях вона осіла? Це — перше. Якщо до казни надійшла така велика сума грошей, куплених за валюту, то куди ці кошти вкладено? Як вони працюють на економіку, на бюджет держави?

На жаль, в ситуації безконтрольності, яка створена в державі, відповіді на ці питання віднайти непросто. Соціалістична фракція Верховної Ради України вимагає розслідування і притягнення до відповідальності осіб, винних у цих антидержавних діях. Так само, як і тих, хто спричинив штучний стрибок цін на нафтопродукти, черговий кидок цін у комунальній сфері.

І це, за умови, до речі, коли цілі регіони сидять без електроенергії, коли у багатьох містах відключене постачання гарячою водою, коли в ряді областей та у Криму всерйоз розглядається питання зриву навчального процесу в школах у зимовий період. Фактично зривається посівна, є загроза істотної втрати урожаю наступного року.

Треба нагадати, що Верховною Радою за подібні антинародні дії було висловлено недовіру попередньому складу уряду. На жаль, Президент призначив на високі міністерські посади тих же майстрів розвалу що, очевидно, має означати, що ці проводирі ведуть Україну вірною дорогою.

Соціальні і економічні проблеми можливо вирішити лише в тісному зв'язку з розв'язанням питань політичних. Необхідно прискорити розробку Конституції України, основні положення якої варто затвердити всеукраїнським референдумом (чим припиняється дія незаконної Конституційної угоди), прийняти новий демократичний виборчий Закон, який дозволив би сформувати повний склад Верховної Ради. Повинно бути вирішене питання про народних депутатів, які працюють в структурах виконавчої влади.

Наша фракція з усіх цих питань має свої серйозні напрацювання, пропозиції, своє бачення шляхів подолання кризи. Ми готові до плідної співпраці з усіма силами в парламенті України, з усіма гілками влади за умови, коли ця робота буде вестися у правовому полі і спрямовуватиметься на благо народу України.

Основою для подолання кризового стану депутати- соціалісти вважають:

1. Президенту України відкликати Конституційну угоду і, усвідомлюючи, що він є гарантом нині чинної Конституції, стати на шлях побудови правової держави, основним принципом якої є верховенство Закону.

2. Згідно з Конституцією України:

— сформувати Конституційний суд;

— затвердити Верховною Радою кандидатури прем'єр-міністра, ключових посад в уряді з обговоренням програм їх діяльності;

— у зазначений законом термін внести на розгяд ВР проект бюджету на 1996 рік, заклавши в нього податкову політику, що стимулювала б зростання вітчизняного виробництва і захищала інтереси більшості населення;

— відмовитись від рекомендацій і кредитів Міжнародного валютного фонду і прийняти разом з Верховною Радою програму економічних реформ і управління народним господарством в національних інтересах.

На таких засадах соціалісти готові до плідної роботи у Верховній Раді, до конструктивного співробітництва з Президентом України.

Іван ЧИЖ,
керівник Соціалістичної фракції.

Указ Президента України

Про вдосконалення управління транспортним комплексом України

З метою забезпечення ефективного функціонування транспортного комплексу України **постановляю:**

1. Утворити Державний департамент автомобільного транспорту України та Державний департамент морського і річкового транспорту України.

Ліквідувати в структурі Міністерства транспорту України департаменти автомобільного, залізничного, морського і річкового транспорту.

Установити, що Державний департамент автомобільного транспорту України, Державний департамент морського і річкового транспорту України та Державна адміністрація залізничного транспорту України є органами державної виконавчої влади, підвідомчими Міністерству транспорту України.

Голови цих департаментів та Державної адміністрації залізничного транспорту України призначаються Президентом України.

2. Кабінету Міністрів України:

подати у місячний строк проект положення про Міністерство транспорту України, передбачивши в ньому, зокрема, такі основні завдання Міністерства:

— здійснення державного управління транспортним комплексом України;

— реалізація державної політики становлення та розвитку транспортного комплексу України для забезпечення своєчасного, повного та якісного задоволення потреб населення і суспільного виробництва у перевезеннях;

— забезпечення взаємодії та координації роботи автомобільного, авіаційного, залізничного, морського і річкового транспорту та дорожнього комплексу, здійснення заходів щодо створення єдиної транспортної системи України;

— створення рівних умов для розвитку господарської діяльності підприємств транспорту всіх форм власності;

— забезпечення входження транспортного комплексу України до європейської та світової транспортної системи;

затвердити у місячний строк після затвердження Положення про Міністерство транспорту України положення про Державний департамент автомобільного транспорту України, Державний департамент морського і річкового транспорту України та Державну адміністрацію залізничного транспорту України.

3. Визнати таким, що втратив чинність, Указ Президента України від 26 листопада 1992 року №581 «Про Міністерство транспорту України».

Президент України
Л. КУЧМА.

м.Київ,
11 вересня 1995 року.

ІНСТИТУТ ЗАКОНОДАВСТВА ПРОПОНУЄ

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ, політичні зміни останнього часу в Україні, які дали можливість розвитку цілком нових соціальних відносин, зумовили появу різних форм власності, новий підхід до захисту права власності і розв'язання інших соціальних проблем. Ця ситуація створює передумови для удосконалення чинного законодавства.

Зважаючи на те, що процес підготовки законів дуже тривалий і складний, а тим паче кодексів, доцільніше своєчасне і оперативне внесення змін та доповнень до норм чинного законодавства. У зв'язку з цим Інститут законодавства Верховної Ради України (директор — доктор юридичних наук, професор Віталій Опришко) розробив пропозиції щодо внесення змін і доповнень до Кримінального, Кримінально-процесуального кодексів, Кодексу України про адміністративні правопорушення і Цивільного кодексу України. У процесі підготовки змін і доповнень узагальнено й прийнято пропозиції працівників правоохоронних органів (Верховного суду України, Генеральної прокуратури, МВС, їхніх місцевих органів). Як повідомлялося раніше в нашій газеті, ці матеріали було попередньо обговорено на засіданні «круглого столу» 7 червня 1995 року.

Насамперед пропонують позбутися старої термінології, що лише ускладнює роботу з нормативними актами, зокрема замінити: «Українська РСР» на «Україна», «арбітраж» на «арбітражний суд», «державно-кооперативні» на «міжгосподарські», «колгоспи» на «колективні сільськогосподарські підприємства», «соціалістичні організації» на «юридичні особи», вилучити «акти планування», впровадити новий термін «державна податкова інспекція».

Окрім того, коли наша держава йде до ринкової економіки, поетапно здійснюючи приватизацію державного майна, коли об'єктом приватизації стали не тільки виробництво і житло, а й земля, застарілими є диспозиції статей щодо кваліфікації злочинів проти будь-яких форм власності, особливо у випадках, коли предметом злочину було майно спільних підприємств, акціонерних товариств, підприємств із змішаним капіталом. Якщо чинний Цивільний кодекс визначає: «Всі форми власності рівноправні», то Інститут законодавства пропонує дати більш точне формулювання, що насправді захищало б інтереси власника: «Закон гарантує рівний захист усіх форм власності». Звідси випливає, що відповідальність за злочини проти власності, чи то приватної, чи то колективної або державної, настає однакова. І Кримінальний кодекс обмежується однією главою з доповненнями — «Злочини проти власності». Разом із тим, Інститут законодавства, зважаючи на недоліки санкції щодо грошового критерію визначення дрібного, великого і особливо великого розміру розкрадання державного і колективного майна, запропонував вилучити з Кримінального кодексу главу II.

Через нестійке економічне становище й інфляційні процеси, що відбуваються в нашій країні, диспозиції багатьох статей, які містять грошові критерії, так застаріли, що це робить неможливим їх застосування; суми, зазначені в редакціях статей КК 80, 143-7, 154, 155-3, 155-6, 160, пропонують змінити. Також пропонують змінити деякі статті Цивільного кодексу, що містять грошові показники у твердих сумах. Як критерій визначення грошових показників Інститут законодавства Верховної Ради України пропонує використовувати мінімальний розмір заробітної плати із розрахунку, що він зростатиме і щорічно переглядатиметься.

Також пропонують викласти в новій редакції статті 253, 359, 363 ЦК, які передбачають відповідальність за договорами поставок, перевезень.

У главі 31 ЦК «Страхування» пропонують залишити лише ст. 369, котра дає поняття страхування та його видів, і це правильний підхід, бо решта питань щодо страхування регулюється Законом «Про страхування» та іншими нормативними актами.

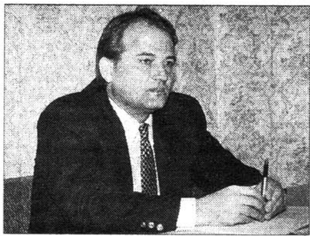
Також цікавим є пропонований у ст. 140 ЦК розмір винагороди за знахідку скарбу — п'ятдесят відсотків від вартості зданих цінностей.

Відповідно зміни і доповнення до Кримінального і Цивільного кодексів тягнуть за собою внесення змін і доповнень до Адміністративного та Кримінально-процесуального кодексів.

Чимало законодавчих актів слід ще переглянути, та, на мій погляд, Інститут законодавства Верховної Ради України розробив вельми суттєві зміни й доповнення, що повною мірою відповідають вимогам різних сфер діяльності й суспільства в цілому.

Марина КОВАЛЬЧУК.

Точка зору

Віктор Медведчук народився 7 серпня 1954 року. В 1978 р. закінчив юридичний факультет Київського держуніверситету імені Т.Г.Шевченка. Працював адвокатом, завідуючим юридичною консультацією Шевченківського району м. Києва. З 1990 року президент Спілки адвокатів України. В 1992 році Віктору Медведчуку присвоєно звання заслуженого юриста України. Автор багатьох публікацій. Член Спілки журналістів України.

Ідея парламентаризму та її реалізація в Україні

Ідея парламентаризму, варто, мабуть, сказати — ідеологія парламентаризму, має давню історію. У своєму сучасному вигляді ця політико-правова ідея сформувалася у XVII—XVIII століттях й була спрямована проти політичної диктатури, яка того часу існувала в багатьох країнах у формі абсолютної монархії, абсолютизму. Що ж стосується окремих складових парламентаризму, його інститутів, то, як справедливо відзначає у своїй книжці «Зарубіжний парламентаризм» професор Володимир Шаповал, окремі паростки парламентаризму ведуть свій початок ще з часів Древньої Греції і Риму, проявляють себе у XIII ст. в Англії у вигляді Великої Хартії вольностей та в англійському парламенті, у генеральних штатах Франції тощо. Безперечно, ідеї парламентаризму, як одніеї з форм виразу принципу народовладдя, набули специфічного втілення у відповідних інститутах Української козацької держави, Центральної Ради, дослідження яких — важливе завдання українських політологів і правників.

Часто-густо концепцію парламентаризму ототожнюють виключно з парламентом як органом народного представництва та з його діяльністю. З таким підходом не можна погодитись, оскільки він дуже звужує, а тому й викривлює саму сутність парламентаризму. Парламентаризм — це система відповідних політичних та правових ідей, що характеризують організацію форми правління у державі, та інститутів, які матеріалізують ці ідеї на практиці, у політичному житті відповідної країни.

> ***ПАРЛАМЕНТАРИЗМ** — це водночас система засобів, за допомогою яких відповідні державні і громадські структури здійснюють свої функції, реалізують свої повноваження, спрямовані на досягнення демократичних цілей розвитку суспільства.*

Щоб наведене стало більш зрозумілим, у порядку конкретизації скажемо, що режим парламентаризму охоплює проблеми, пов'язані з реалізацією принципу поділу державної влади, з організацією демократичного виробничого процесу до представницьких органів, а також стосовно відповідних посадових осіб і громадських структур, з визнанням і практичною реалізацією принципу політичного плюралізму, зокрема багатопартійності, з широким розвитком місцевого самоврядування, з демократичним статусом депутатів парламенту, інших посадових осіб, з розвиненим правовим статусом громадян держави, з пануванням у країні режиму конституційної законності і, на що вказував ще А. Токвіль, аналізуючи досвід американців, панування у країні демократичних звичаїв і норовів.

Слід підкреслити, що парламентаризм — це усталена система, де кожний з її елементів (у даному разі інститутів) посідає відповідне місце, обов'язково повинен бути присутній, бо без нього вся система не буде діяти. Вирішувати питання парламентаризму не можна, наслідуючи приклад гоголівської нареченої, яка у одного свого залицяльника хотіла взяти одні привабливі якості, у другого — інші. Безумовно, виходячи з конкретних умов місця та часу, зв'язки між зазначеними інститутами можуть мати свої особливості, однак слід повторити, що, незважаючи на ці особливості, вся система має бути цілісною.

Ця цілісність парламентського устрою і є головною політико-правовою реалією країн західної демократії, що базується на принципах та якостях громадянського суспільства — плюралізмі форм власності, розвинутості підприємницьких відносин, рішучої боротьби за допомогою закону і суду проти будь-яких зловживань у суспільному житті, соціальному захисті тих, хто потребує допомоги з боку держави і суспільства.

Справедливо відзначити, що країни, які перебувають у перехідному стані, спрямовуючи свій розвиток до громадянського суспільства і формування демократичної соціальної правової держави, не можуть не мати тих чи інших особливостей у становленні парламентського устрою. Однак не можна й ігнорувати загальновизнані засади парламентаризму, намагаючись поєднати їх з інститутами, які були притаманні радянській організації держави. Не можна поєднати, бо остання була заснована саме проти парламентаризму, про що неодноразово говорили і писали Маркс і Ленін. Правда, ще у 1891 році Ф. Енгельс писав про можливість парламентської форми правління для пролетарської держави, але говорив про це з рядом зауважень, і взагалі ці думки у документах більшовицької партії не набули свого подальшого розвитку. Концепції парламентаризму була протиставлена ідея Рад депутатів, що діють під керівництвом комуністичної партії на основі принципу «демократичного централізму».

Що сталося насправді, яким «демократичним» був цей принцип, ми добре знаємо, тому немає потреби спеціально його розглядати. Для нас важливо відійти від старих шаблонів, щоб вони не заважали втіленню ідей парламентаризму у процес державотворення в Україні. На жаль, ці перешкоди реально існують, гальмуючи розвиток української державності. Звернімося до фактів.

Передусім то є факт, що Україна, як інші країни, що входять до СНД, набагато відстала від країн колишнього соціалістичного табору майже за всіма показниками соціально-економічного розвитку. Коли, наприклад, інфляційні показники у 1994 році на землях східної Німеччини і Чехії були менш як один відсоток на місяць, а у Словенії, Угорщині, Словаччині, Польщі та країнах Балтії — від 1 до 3 відсотків на місяць, то в Україні він становив на рік 501 відсоток.

Таке жахливе становище є наслідком того, що в Україні вже більш як чотири роки переважно точаться дебати про те, що слід робити, а не ведеться сама плідна робота. Політичне протистояння у Верховній Раді відбиває таке саме становище у суспільстві. Комерціалізація суспільства, у тому числі і значної частини владних структур, зростання злочинності, і передусім її найбільш небезпечних видів, зневіра у демократичні прогресивні ідеали великої частини народу — все це дуже заважає втіленню демократичних перетворень, у тому числі тих, що стосуються закріплення демократичних інститутів народовладдя і парламентаризму. У той час, коли, як підкреслював у своїй щорічній доповіді депутатам про стан справ у країні Президент України Л. Кучма, «рішуче піднесення рівня керованості усіма ланками економічного процесу — одне з найважливіших завдань органів законодавчої та виконавчої влади», організація роботи кожної з цих гілок влади, співпраця між ними не відповідають ще вимогам парламентської традиції. Безумовно, Конституційний договір набагато поліпшив стан справ, але зосталося чимало важливих питань впровадження вимог парламентаризму у практичне життя, які чекають свого розв'язання.

Першим питанням у кожній справді складній справі є люди, які роблять цю справу, у даному разі депутати Верховної Ради. За цих позицій найважливіші два питання: кількість депутатів та їхні якісні риси, які забезпечували б плідну роботу в парламенті.

На жаль, у нас ще й нині поширене відоме висловлювання про те, що кожна куховарка повинна вміти керувати державою. Насправді ж несправедливе і нераціональне твердження, бо не можна держати у куховарках ту, хто може вирішувати державні справи. Природно, постає питання про ділові якості депутатів парламенту як державних діячів. Безумовно, годі й говорити про те, що установлювати будь-які формальні цензи відносно пасивного виборчого права. Це все у минулому, оскільки суперечить ідеї демократії. Однак відсутність формальних, схвалених законом вимог до кандидатів у депутати не знімає цього питання загалом. Річ у тім, що слід покласти край тим звичкам, які породила стара радянська система «виборів», коли від кожного конкретного виборця мало що залежало. Нині кожний виборець, віддаючи свій голос, має ретельно оцінити якості кандидата у депутати, можливість чекати від нього позитивної, ретельної та чесної праці у парламенті. У деяких штатах США ще й тепер збереглися формальні цензи для кандидатів у депутати (ценз виборчої застави, ценз «здорового глузду», «доброї вдачі» тощо). Що стосується всіх останніх цензів, то вони мають стати разом з іншими вимогами критеріями для виборців щодо відбору депутатів. Ценз застави теж можна було б запропонувати, оскільки він вимагатиме серйознішого ставлення до процесу висунення кандидатів у депутати.

Плідне формування парламенту прямо стосується забезпечення ефективного функціонування всієї системи парламентаризму, і насамперед реалізації принципу розподілу влад. Адже у здійсненні державного керівництва законодавча та виконавча влади не відокремлені, а міцно пов'язані одна з одною.

> ***СПРАВЕДЛИВО** відзначав свого часу А. Токвіль, що «ці дві влади не можуть існувати одна без одної, тому, як тільки між ними намічаються непорозуміння щодо того чи іншого питання, функціонування державного механізму відразу порушується».*

Запобігти такому становищу можна лише одним засобом — максимально чітко визначити повноваження кожної з названих державних влад, форми та процеси здійснення ними своїх повноважень, ефективні шляхи розв'язання тих чи інших непорозумінь, які можуть виникнути за тих чи інших обставин. Передусім слід уявити собі, що відносно кожної з гілок державної влади не можна порушувати питання, яка з цих влад є головніша, бо кожна з них головніша у межах саме своїх повноважень. У США, наприклад, дехто має рацію вважати, що найвищою владою є Верховний Суд Сполучених Штатів, оскільки він може скасувати, визнавши незаконним, як рішення Президента, так і закон, прийнятий конгресом. Все це зв'язано з особливою, доволі складною процедурою, але такі рішення можуть бути прийняті й вони приймалися у відповідних випадках.

Непорозуміння між гілками влади не може бути правилом, хоча політична практика України та інших країн колишнього Союзу РСР доводить, що здебільшого так воно і є. Правилом має стати плідна робота, спрямована на досягнення ефективних результатів у керівництві державою і суспільством, визначення дійового механізму розв'язання тих чи інших складних питань.

Слід зазначити, що Україна, здійснивши ідею Конституційного договору, зробила значний крок у цьому напрямку, якщо вважати, що протягом року з дня його підписання насправді буде прийнято нову Конституцію України. Цю практику слід розвивати й далі за умов вирішення складних питань у взаємовідносинах між гілками влади.

На нашу думку, застосування методу узгоджень, досягнення порозуміння під час виконання законодавчою та виконавчою владами закріплених за ними функцій, має стати основним механізмом, основним напрямом у здійсненні державної влади.

Великого значення в цьому плані набуває питання про правильне визначення функцій та повноважень кожної з гілок влади, передусім законодавчої і виконавчої, оскільки предмет судової

влади більш конкретний і очевидний — здійснення правосуддя.

Основним призначенням законодавчої влади є: розробка та прийняття законів, контроль за їх виконанням. Безумовно, законодавча влада здійснює цілий ряд інших функцій (контроль за фінансовими витратами та деякими іншими ситуаціями, участь у призначенні окремих посадових осіб, оцінка програми уряду тощо), однак саме законодавство — першооснова діяльності Верховної Ради України, висхідна ідея концепції парламентаризму взагалі.

Часто-густо запитують: «А яка влада головніша?» Запитання неправомірне, воно йде із старих «радянських» часів, коли вся пропаганда була спрямована на те, щоб надати Верховній Раді ореолу найголовнішої, хоча ми добре знаємо, хто насправді керував у країні. Кожна влада найголовніша у вирішенні питань своєї компетенції, бо коли б ми виходили з тези про верховність однієї з гілок влади, ніякого принципу поділу влад взагалі не існувало.

Перелічити всі конкретні повноваження, якими володіє кожна з гілок влади, дуже важко, вони вирішують широке коло різноматітних питань, але сказати про основні напрями діяльності кожної з них треба, бо вже завдяки цьому можна побачити основні якісні риси кожної з влад.

Як видно вже з її найменування, основна функція законодавчої влади — приймати закони, акти найвищої юридичної сили, яким мають відповідати всі інші нормативні та індивідуальні акти, що приймаються у державі.

Вже одне це свідчить про надзвичайно важливу роль Верховної Ради у здійсненні керівництва країною. Однак слід узяти до уваги, що видання законів — це цілий комплекс різноманітних управлінських дій, який охоплює питання, пов'язані з встановленням справжньої потреби у відповідному законі, розробкою проекту закону, його експертизою, процесом прийняття (як правило, у трьох читаннях), контролем за виконанням приписів законів. Зрозуміло, кожен з цих напрямів діяльності органу законодавчої влади охоплює, в свою чергу, низку більш конкретних питань, вирішення яких у значній своїй частині регулюється нормами Регламенту. Це — звід процедур, за якими законодавчий орган приймає закони та вирішує інші питання своєї компетенції. До цього слід додати, що згідно з парламентською практикою демократичних країн правила процедури мають обов'язковий характер і повинні здійснюватися як депутатами, так і всіма іншими посадовими особами, у тому числі членами уряду, коли вони спілкуються з парламентом у процесі підготовки законопроектів та в інших подібних ситуаціях. Узагалі слід виходити з того, що законодавчий орган, діючи виключно у колективній якості, безпосередньо вирішує питання процедури своєї діяльності, ніхто, крім нього, у тому числі Президія чи Голова Верховної Ради не може цього робити.

Крім видання законів, законодавча влада здійснює контроль за їх виконанням. Цей контроль може здійснюватися у різноманітних формах, причому найбільш ретельно, у деяких випадках за особливою процедурою, здійснюється контроль за виконанням законів, що стосуються бюджетних питань, взагалі питань фінансів та кредиту.

У різних країнах світу орган законодавчої влади має відповідну назву. У Великій Британії — це парламент, у США — конгрес, в Іспанії — генеральні кортеси, в Греції — палата депутатів і т.д. Назви можуть бути різні, однак важливо, щоб назва законодавчого органу, як і взагалі кожна назва, відповідала суті того предмету, який вона визначає. У зв'язку з цим викликає сумнів з точки зору її правильності назва органу законодавчої влади України — Верховна Рада. Ця назва мала рацію, коли у країні існувала як орган державної влади єдина система Рад, очолювана Верховною Радою України. Нині такої системи вже нема, оскільки на рівні села, селища, міста, районів у місті (крім Києва та Севастополя) діють згідно з Конституційним договором відповідні органи місцевого самоврядування, а в областях та районах, а також у містах Києві та Севастополі відповідні Ради як представницькі органи, рішення яких, якщо вони суперечать Конституції і законам України, можуть бути зупинені, а також скасовані головами відповідних державних адміністрацій, Кабінетом міністрів України, а також Президентом України. У зв'язку з цим Верховна Рада України у своєму оперативному керівництві не має інших Рад, а тому і назва Верховна Рада навряд чи виправдана. Доцільно було б дати іншу назву Верховній Раді України, наприклад, Національні збори тощо.

Як показує світова практика, у тому числі чотирирічне політичне життя України, найбільш складними у сфері реалізації принципу поділу влад, як інституту парламентаризму, є забезпечення плідної, взаємоузгодженої роботи між законодавчою та виконавчою владами, а конкретніше, між Верховною Радою і Президентом. Навіть в такій державі, як США, де практика парламентаризму має 200-літню історію, щороку мають місце ті чи інші непорозуміння між конгресом і Президентом, тим більш, коли більшість депутатів конгресу і Президент належать до різних партій. Але в цивілізованих демократичних країнах усі розбіжності у політичних позиціях в основному вирішуються мирним шляхом, на відміну від постсоціалістичних країн, які роблять тільки перші, дуже хиткі кроки у напрямі демократичного розвитку. Яскравим прикладом цього є події у Москві в жовтні 1993 р., «усмирення» Чечні, інші криваві події.Однак саме політична стабільність є вирішальною умовою демократичного розвитку країни, а тому й принцип поділу влад має насамперед бути спрямований на те, щоб забезпечити необхідне порозуміння між законодавчою і виконавчою владами. В цьому плані вирішального значення набувають питання розподілу компетенції, встановлення у законі, і передусім у Конституції, умов, відповідно до яких може бути припинена діяльність парламенту і Президента, поновлено їх діяльність, призначено нові вибори тощо. Дуже важливо, щоб усі неординарні обставини було передбачено і визначено вихід з них, щоб усе це набуло відображення у чинному законодавстві. Однак й цього ще замало. Дуже важливо, щоб у суспільстві панувала ідея злагоди, щоб саме вона, злагода, розглядалася в політико-правовій ідеології та психології народу державних діячів як найбільша моральна цінність. Безумовно, таке становище не може з'явитися швидко. Потрібен час, щоб психологія людей, колективів, керівників різного рівня сприймала ці висновки як цінності особистої поведінки. Тільки цей напрям веде до справжньої демократії і парламентаризму.

У свою чергу, могутнім важелем, що енергійно сприяв би встановленню оптимально ефективних зв'язків між законодавчою та виконавчою владами, є рівень законодавства у країні. Слід вважати, що через низький професійний рівень нашої Верховної Ради значна кількість її депутатів ще погано уявляють собі роль права, закону у здійсненні державного керівництва. Закон, який відповідає вимогам права, правовий закон — це не що інше, як загальний регулятор суспільних відносин, без впливу якого останні не можуть бути ані стабільні, ані ефективні. Розгалужена система законодавства — одна з основних вимог парламентаризму як режиму правлячої демократії. Саме тому у зарубіжних демократичних державах таке значне місце посідає законотворча діяльність. Слід добре уявляти собі, що не випадково саме державний орган, який приймає закони, є органом, що представляє на найвищому рівні весь народ і має послідовно виражати його волю. Таким чином, законодавча діяльність практично поєднується з принципом народовладдя, є основним засобом фактичної реалізації цього принципу у житті суспільства і держави.

Не випадково, що саме у демократичних країнах завдяки активній законодавчій парламентській діяльності існують розвинуті системи законодавства, яке передбачає й регулює різноманітні суспільні відносини. І навпаки, як правило, за умов авторитарних політичних режимів система чинного у країні законодавства, сама законодавча діяльність дуже звужені. Та справа не тільки у кількості, а передусім у якості законів, однак й питання , наскільки чинне законодавство охоплює своїм регулюючим впливом суспільні відносини, наскільки впливає на їх розвиток, має дуже велике значення.

У зв'язку з цим слід звернути увагу на те, що хоч Верховна Рада України і нарощує темпи своєї законодавчої діяльності, наприклад, на третій сесії вона прийняла 97 законів та 177 постанов, що перевищує чисельність цих актів, прийнятих на перших двох сесіях, разом узятих, якість законів не може нас задовольнити. Річ у тім, що в Україні явно замало законів, що мають загальносуспільне значення, охоплюють своїм регулюючим впливом широкі масиви суспільних і державного життя. Особливо це стосується питань кодифікації чинного права, складання нових кодексів законів, у тому числі й таких, яких ще не було в українському праві. До них слід віднести Виборчий кодекс, Муніципальний кодекс, окремо Кодекс службовців органів місцевого самоврядування, Податковий кодекс, Кодекс соціального захисту громадян, Інвестиційний кодекс, Кодекс поведінки державного службовця, окремий Кодекс про охорону здоров'я населення, Господарський кодекс, а також деякі інші. На жаль, в Україні нема досвіду такої, скажімо, нетрадиційної кодифікації, бо раніше, за радянських часів, такі кодекси не існували. Тим більше ретельно і кваліфіковано треба у наступні часи вирішувати ці питання.

Концепція парламентаризму тісно пов'язана з активною діяльністю судової влади, існуванням у країні розвинутої судової системи.

Слід сказати, що довгі роки в Україні, як і в усьому Радянському Союзові, проводилася політика фактичного нехтування суду, бо суд довгі часи, як і право взагалі, розглядався як «чужий» державний інститут, як спадок капіталізму. І справді, демократичний суд був чужий для більшовицької влади, бо навіть тривалий час після сталінської диктатури судові справи, які мали хоч якесь значення для правлячої еліти, вирішувалися не по закону, а за так званим «телефонним правом».

Нехтування судової влади — третьої влади у «поділі влади», певною мірою дається взнаки й тепер. Тому питання судової реформи є одним з головних у втіленні ідеї парламентаризму в Україні.

Основні риси демократичної судової системи, функціонування якої здійснюється на основі розвинутого демократичного законодавства, на нашу думку, в Україні мають бути такими: а) існування інституту мирових судів; б) введення інституту адміністративної юстиції; в) використання відповідно до категорії судових справ суду присяжних і суду, в якому разом розглядають справу (здійснюють правосуддя) три судді і 2—4 присяжних засідателі; г) галузева спеціалізація судів; д) введення інституту апеляції; е) визнання і втілення у життя принципу, за яким кожен суд, розглядаючи відповідну справу, повинен вирішити питання про конституційність тих актів та настанов, які є правовою підставою для винесення відповідних судових рішень; ж) значне подовження строку, на який обирають чи призначають суддів; з) розширення функцій прокуратури у плані можливості виступу у суді не тільки із звинуваченням від імені держави, але й виконуючи відносно сторони у процесі захисну функцію.

У зв'язку з останнім слід звернути увагу на те, що внаслідок скрутного матеріального стану багатьох із звинувачуваних, у судових процесах буває й таке, що звинувачений не має коштів на те, щоб запросити адвоката, і судова справа розглядається без адвоката, але за участі прокурора. А це порушує принцип рівності сторін — принципово важливий принцип демократичного судового процесу.

Принципове й питання про те, хто призначає суддів. Слід вважати за загальний принцип у цьому плані, що у формуванні судової системи повинна брати участь як законодавча, так і виконавча влади стосовно судів відповідного рівня.

Важливою складовою парламентаризму є інститут місцевого самоврядування. Для переважної більшості посткомуністичних країн цей інститут, з точки зору практики, є невідомим, оскільки радянська доктрина його зневажала, характеризувала як «луження вмивальників», намагаючи тим самим підкреслити його незначущість і протиставляючи йому систему Рад депутатів «зверху донизу». Тепер ми вже добре знаємо, до чого це призвело: у той час, коли місцеве самоврядування у країнах Заходу набуває дедалі більшої ваги, саме Ради народних депутатів на практиці у колишньому СРСР перетворилися на нічого не значущі говорильні, які повністю підкорялися рішенням, що надходили «зверху».

Конституційний договір ввів в Україні самоврядування на рівні села, селища, міста, району в місті, але це тільки початок, який має дати необхідний досвід, щоб надалі поширити самоврядування на райони, а мабуть, і області.

Але щоб це зробити, належить здійснити ряд перетворень, і перш за все чітко визначити об'єкти власності, у тому числі комунальну власність, яка й має стати матеріальною базою місцевого самоврядування на всіх його рівнях.

Говорячи про місцеве самоврядування, недоречно було б протиставляти державні і самоврядні структури, проводити між ними межу, що її ніяк не можна переступати. Навпаки, життя, розвиток суспільства єдині, а тому й керівництво суспільними процесами не може бути для будь-якої управлінської структури абсолютно автономне. Практика інших країн показує, що у одному випадку органи місцевого самоврядування можуть виконувати делеговані їм державні повноваження, в іншому разі органи державної влади здійснюють контроль за законністю та доцільністю тих чи інших управлінських дій у сфері самоврядування, звертаючись, коли є спір, до суду, як це має місце, наприклад, у Франції, відповідно до законів від 2 березня і 22 липня 1982 року.

Завдання полягає в тому, щоб як найраціональніше скоординувати управління суспільними процесами як на державному, так і на самоврядному рівнях, забезпечувати тим самим максимальний управлінський ефект.

Слід зазначити, що нормативне регулювання організації та діяльності місцевого самоврядування здійснюється не тільки внутрішнім правом кожної з держав, але нормами і положеннями, які встановлюють акти міжнародного рівня. В цьому плані основним для нас актом має стати «Європейська хартія про місцеве самоврядування», прийнята ще 15 жовтня 1985 року Європейською Радою у Страсбурзі. До травня 1990 року цю Хартію підписали представники більшості держав—членів Європейської Ради. Цілком природне бажання України бути прийнятою до Ради Європи пов'язане з визнанням тих цілей, принципів та рис, яким має відповідати організація та діяльність місцевого самоврядування у демократичних країнах, співвідношення у цих країнах місцевого самоврядування з місцевим управлінням, що здійснюється на державній основі.

Отакі деякі основні вимоги ідеї парламентаризму як одного з демократичних принципів державного устрою. Опанування цими принципами, їх послідовне втілення у практичне життя — одна з найголовніших умов успішного розвитку українського суспільства, зміцнення Української держави.

Що потрібно "людині, що навчається"

МАЛО ХТО СТАВИВ під сумнів здобутки нашої освіти кілька років тому. За короткий історичний період здійснено перехід від масової неписьменності до загальної освіти, всесвітнього визнання здобутків українських вчених. Нагадаю лише, що до Жовтневої революції 74 відсотки нашого населення було неписьменне, а так званий «освічений прошарок» становив разом з офіцерами і всіма чиновниками лише один відсоток.

Та сьогодні дедалі очевидніше, що освіта в Україні втрачає позиції. Ми переживаємо деформацію її принципів і змісту. Як зазначалося під час парламентських слухань, характерними ознаками кризи стали низька якість навчання і відсутність системи виховання.

Такий висновок особливо тривожний для нашої держави, яка перебуває у стадії становлення, і їй, як ніколи, потрібні освічені, виховані громадяни. Колись Бісмарк казав: «Дайте мені декілька тисяч добрих вчителів і я розбудую нову Німеччину». Тож перебудова нашого суспільства неможлива без копіткої праці на освітянській ниві, без державного піклування за неї. «Людина працююча» відходить в минуле, їй на зміну приходить «людина, що навчається». Таку точку зору викладено в доповіді римському клубові «Немає меж навчанню».

За даними Світового банку кожний долар, вкладений лише в початкову освіту розвинених країн, дає двохсотковий ефект. Тож держава має дбати за стан науки й освіти, за майбутнє народу. Бо ще Іван Грозний підкреслював: «Цар повинен не тільки управляти державою, а й рятувати душі».

Не переповідатиму всі біди освітянської галузі. Їх багато більше, ніж може про них розповісти будь-яка газетна чи журнальна стаття. Спробую з'ясувати їх причини з точки зору законодавчого забезпечення. Зокрема, як працює закон «Про освіту», прийнятий чотири роки тому, і чи сприятимуть розв'язанню всіх проблем зміни й доповнення, які нещодавно внесені урядом до закону і прийняті Верховною Радою у першому читанні. Про неоднозначність сприйняття свідчить те, що Олександр Мороз змушений був кілька разів ставити проект на голосування. На головуючого посипалися звинувачення в лобізмі, намаганні «протягнути» законопроект. Тож доцільно ще раз повернутися до цього питання перед другим читанням й відповісти на нього — потрібні зміни чи ні?

Істотним чинником, який негативно вплинув на систему освіти, як зазначає багато педагогів, було поспішне злиття двох міністерств в одне. Особливо болючою стала необдумана ліквідація ще раніше цілісної системи профтехосвіти, яка, за оцінками фахівців, була на доброму європейському рівні. Для країни, яка хоче мати високорозвинену економіку, потрібні високорозвинені продуктивні сили, визначальною складовою яких є висококваліфіковані робітничі кадри. Тому доречно було б виокремити галузь профтехосвіти в єдину структуру — Державний комітет з профтехосвіти і відновлення трудових ресурсів. На нього слід було б покласти питання підготовки робітничих кадрів, перепідготовку незайнятого населення, прогнозування потреби в кадрах та відновлення трудових ресурсів, поліпшення зайнятості та соціального захисту молоді. До речі, на створення цього органу не треба великих коштів, досить було б об'єднання тих фахівців, що нині розрізнено займаються цими проблемами. В перспективі галузь могла б перейти на часткову самоокупність.

Вразливим місцем загальноосвітньої школи нині є нерівномірність розподілу коштів по регіонах. Якщо бюджети великих міст, ряду промислових областей можуть фінансувати витрати на потреби шкіл, то значна частина шкіл, особливо сільських, вже котрий рік живе без опалення, ремонтів, зарплати. Я вже не кажу про переоснащення застарілої навчальної бази. Тому бажано було б ст.14, де сказано про повноваження місцевих органів влади, доповнити таким положенням: «В разі відсутності мінімально необхідних коштів у місцевих бюджетах на фінансування закладів освіти на рівні середніх нормативів по Україні держава здійснює фінансування необхідних освітніх витрат. Порядок фінансування визначає Кабінет міністрів».

Звертає на себе увагу певна невизначеність, що в ст.15 «Система органів громадського самоврядування в освіті» стосовно повноважень цих органів. Тому доцільно зробити таке доповнення до цієї статті: «Конкретні повноваження органів самоврядування визначаються окремим положенням, що їх розробляє Міносвіти за участю представників профспілок, всеукраїнських педагогічних (освітянських) об'єднань». Такий підхід дав би можливість чіткіше визначити повноваження органів самоврядування, сприяв би демократизації навчально-виховного процесу.

Щодо ст.17, яка визначає умови створення закладів освіти, досить сказати, що за останні роки в нас створено кількасот недержавних закладів освіти. Цей процес розвиватиметься, і його слід підтримувати. Але ні для кого не таємниця те, що значна частина недержавних навчальних закладів не відповідає навіть мінімальним вимогам, їх діяльність супроводжується численними порушеннями навчального процесу, принципів добору педкадрів, рівня і термінів підготовки. За гроші вам підготують і кінозірок для Голлівуду, і лікарів — і все в одному закладі. Лише гроші давай. Тому для поліпшення якості діяльності недержавних закладів доцільно було б визначити, що рішення про відкриття вищих навчальних закладів III і IV рівня акредитації приймає Кабінет міністрів України.

Позитивно оцінюючи намагання авторів проекту навести елементарний лад, виконавчу дисципліну в освітянському домі, слід подумати і про відповідні механізми противаг, які збалансували б усю систему, підвищували її ефективність. Мова йде про нову ст.19 закону «Керівник закладу освіти». Цю статтю слід доповнити таким положенням: **«Керівники навчальних закладів щорічно звітують перед колективом. За вимогою не менш як половини колективу, учасників зборів чи конференції може бути порушене питання про довіру керівникові.** В разі вияву недовіри за таємного голосування двома третинами від присутніх на зборах, конференції засновник навчального закладу вирішує питання про перебування керівника на займаній посаді».

Деяких змін зазнав у новій редакції закону другий розділ «Система освіти». В ньому реалізується ідея багатоступеневої освіти. Так, ст.28 пропонує таку структуру: дошкільна освіта та виховання — перша ланка, загальносередня — друга, позашкільна — третя, професійно-технічна — четверта, вища — п'ята, післядипломна підготовка — шоста ланка. За ними йдуть аспірантура та докторантура. Ст.29 обумовлює поняття про освітньо-кваліфікаційні рівні, ст.30 — наукові ступені. Отже, паралельно реалізуються освітньо-кваліфікаційна та освітньо-наукова програми.

У запропонованому проекті зроблено спробу позитивно розв'язати проблеми доступності для кожного громадянина усіх форм і типів освітніх послуг. Це добре. Адже відомо, що за три останні роки кількість дошкільних закладів зменшилася на 1,3 тисячі, більш як 200 тисяч сімей не можуть влаштувати своїх дітей до дошкільної установи. Тому, маючи на меті збереження системи дошкільного виховання, ст.32 слід доповнити положенням про оплату за відвідування дітьми дитсадків. Оплату мають встановлювати Кабінет міністрів, місцеві органи влади в розмірі, що не перевищує десятої частини сукупного сімейного доходу.

Добре враження справляє нова ст.34 «Загальна середня освіта». Держава передбачає необхідний обсяг загальної середньої освіти і оплачує його здобуття. Наступна ст.35 «Середні заклади освіти» вказує на те, що держава гарантує молоді право на здобуття загальної середньої освіти. Отже, кожний громадянин зможе здобути повну середню освіту. Ці зміни допоможуть ліквідувати ту негативну ситуацію, яка останнім часом була в Україні. **Так, деякі керівники шкіл, посилаючись на ст.29 нині чинного Закону «Про освіту» про обов'язкове навчання дітей лише до 15 років, самочинно позбавляли підлітків можливості навчатися, визначали умови прийому до 10-го класу, влаштовували конкурсні іспити.** З цієї причини та незаконного введення плати за навчання в 1994 році залишилося поза школою близько 60 тисяч підлітків.

Розв'язанню цілого ряду проблем, конфліктів сприятиме і нове положення, передбачене ст.36 про те, що фінансування спеціальних загальноосвітніх шкіл-інтернатів, шкіл, дитячих будинків здійснюватимуть не за рахунок місцевих бюджетів, а за рахунок держави.

Разом з тим до ст.38 «Позашкільні заклади освіти» слід внести доповнення, яке дало б можливість користуватися цими закладами безплатно, зокрема спортивними об'єктами, культурними, оздоровчими закладами.

Бажано також у ст.39 «Професійно-технічна освіта» передбачити **за бажанням учнів та їхніх батьків створення в училищах навчальних груп, які не потребують здобуття учнями повної середньої освіти. Після закінчення училища такі учні зможуть отримати за бажання освіту у вечірній чи заочній школі.** На жаль, лишилися поза законом і вищі професійно-технічні училища. Їх в Україні понад півсотні, вони вже добре зарекомендували себе, зробили навіть перші випуски. Та до кінця не зрозумілий їх статус. Чи надають вони чи ні своїм вихованцям звання молодшого спеціаліста (техніка)? Вивчення цього питання, набутий досвід підтверджують необхідність існування цих навчальних закладів. Взагалі проблеми професійно-технічної освіти потребують прийняття окремого закону прямої дії.

Найуразливішим місцем змін і доповнень до основного освітянського закону є ст.41 «Вища освіта» через те, що вона суперечить положенням статті 43 Конституції України про безплатність всіх освітянських послуг у державі. Через це Верховна Рада мало не відхилила в першому читанні зміни до закону. Знаючи, в якому становищі нині перебуває більшість населення, несправедливо було б вести мову про оплату за навчання в вузі цією категорією населення. Разом з тим поява новітніх буржуа, різка диференціація суспільства змушують брати плату з тих, хто живе, як кажуть, на широку ногу. Як відомо, недостатнє фінансування змусило Міносвіти дозволити вузам здійснювати платне навчання в обсязі 20% понад план прийому. Це стосувалося тих осіб, які не пройшли за конкурсом на місця, фінансовані з держбюджету. За 1994 рік таких осіб по країні було прийнято 16 тисяч, що становить менш як 10% від загального прийому. Взагалі вважаю, що ця проблема потребує окремого вивчення Комісією Верховної Ради з питань науки і освіти. На мою думку, слід зробити такий запис у цій статті: «Держава гарантує громадянам України право на здобуття вищої освіти. Навчання в державних навчальних закладах здійснюється за рахунок держави. Здобуття вищої освіти в недержавних навчальних закладах може цілком або частково оплачувати держава, а також юридичні та фізичні особи в порядку, встановленому Кабінетом міністрів України». Така редакція враховує досвід ряду європейських країн.

Добрим наміром авторів нового проекту є запропонований у ст.52 «Обов'язки учасників навчально-виховного процесу» порядок, який передбачає: випускники, котрі здобули освіту за кошти державного або місцевого бюджету, можуть бути направлені на роботу і відпрацювати за направленням у порядку, що його визначає уряд. Це дасть змогу укомплектувати загальноосвітню школу, ПТУ, вузи, де торік не вистачало більш як 22 тисячі вчителів і викладачів. Положення не нове, раніше ним користувалися, було воно і в царській Росії. До речі, недавно я бачив підписку, яку А.Макаренко дав після закінчення Полтавського учительського інституту. Він зобов'язувався відпрацювати як казенний стипендіат шість років у міському училищі вчителем.

На мій погляд, доречно було б доповнити також ст.53, що регламентує соціальний захист учнів, положенням, яке стимулювало б адміністрацію профтехучилищ до якісно організованої виробничої практики, істотно покращило б рівень виховної, культурно-масової роботи в училищі. Мова йде про те, щоб до 50% зарплати учнів профтехучилищ, які отримують стипендію і безплатне харчування, під час виробничої практики направляли на рахунки училищ для поліпшення соціального захисту, організації культурно-спортивних заходів, зміцнення навчальної матеріальної бази.

Обов'язково слід врахувати вимоги громадськості про внесення до ст.55 «Права педагогічних працівників» пункту про те, що працівники сільських навчальних закладів, які проживають в сільській місцевості, мають рівне право на участь у паюванні землі, майна переробних та сільськогосподарських підприємств працівниками колективних та державних, орендних сільськогосподарських підприємств. Таке рішення відображало б реальний стан речей, поліпшувало морально-психологічний та соціальний стан сільської інтелігенції.

Вузьким місцем у новому проекті є те, що він практично не врахував вимоги педагогічної громадськості, партій лівої орієнтації, депутатів-соціалістів щодо соціальних гарантій держави педагогічним та науково-педагогічним працівникам. Ст.57 передбачає збереження дії ст.52 нині чинного закону про індексацію зарплати до рівня середньої зарплати в промисловості. Але, розуміючи реальний стан в економіці, слід було б розробникам врахувати хоча б деякі моменти, які найчастіше справедливо ставлять громадяни України і на які не потрібні великі кошти. Слід передбачити хоч, що під час виходу у відпустку педагогічним, науково-педагогічним та інженерно-педагогічним працівникам виплачують допомогу на лікування та оздоровлення в розмірі місячного окладу. Можливо, дію цієї статті можна було б ввести пізніше з огляду на брак коштів.

З метою заохочення творчої активності педагогів доцільно було б збільшити кошти до 10 відсотків від річного фонду зарплати на преміювання педагогів (тепер надають лише 2%).

Не можна не зупинитися на змінах у фінансово-господарській галузі, матеріальній базі закладів. Зрозуміло, що це найболючіше питання, його розв'язати дуже складно. Але аналіз свідчить, що є шляхи, реалізація яких дала б можливість покращити існування навчальних закладів. Мова йде про введення освітянського податку, залучення коштів на потреби освіти, комерційних структур. Та це положення окремого закону. А в новій редакції можна було б запропонувати такий порядок, який стимулював би колективи до творчої праці, розширення власної наукової, навчально-виробничої бази. Необхідно ввести такий запис до ст.61 «Фінансово-господарська діяльність навчальних закладів», який передбачав би звільнення від усіх податків навчального закладу в разі, якщо держава не фінансує заклад в межах затвердженого їх кошторису, на основі чинних нормативів.

Порядок таких дій мав би розробити уряд.

На закінчення хотілося сказати про те, що автори доповнень до закону обережно підійшли до визначення ролі виховної роботи в системі освіти. Бо правий був М.Горький, коли писав, що хто встигає в науках і відстає в моралі, той шкідливий більше, ніж корисний. Правомірно було б внести статтю і про трудове виховання, про роль праці у вихованні молодої людини. Кажучи словами М.Грушевського, маємо зробити тепер негарним тоном, прикметою невихованості людини все, «що різко розминається з демократизмом та ідеєю соціальної справедливості: нахил до розкішного життя, захоплення багатством, дорогими уборами, кидання грошима. Гуляще життя, прив'язане до грубих матеріалістичних, сексуальних утіх, повинно вважатися незгідним з поняттям громадських чеснот — перевагою в житті людини інтересів колективу, громади, держави над інстинктами грубої особистої насолоди».

Реально оцінюючи запропоновані зміни до закону про освіту, слід зробити висновок, що їх потрібно приймати як закон, але обов'язково врахувати ті доповнення і пропозиції, що надходять з місць. Мета пропозицій одна — зміцнення нашої держави, поліпшення добробуту людей.

Станіслав НІКОЛАЄНКО,
народний депутат України,
кандидат педагогічних наук.

Точка зору

***НА ПОЧАТКУ** липня в газеті «Голос України» було опубліковано статтю народного депутата України, члена Комісії Верховної Ради з питань оборони і державної безпеки В. Шевченка «Викопуємо повітряні прикордонні стовпи?». У ній автор висловлює свій погляд на доцільність підписання Україною угоди «Про створення об'єднаної системи протиповітряної оборони (ОС ППО) держав — учасниць СНД», звинувачує тих, хто підготував цей проект, у зраді інтересів України. У статті стверджується, що виконання основних положень угоди суперечить законам України, загрожує втратою самостійності, можливим втягуванням Збройних Сил України у військові блоки тощо. Автор звинувачує мало не у вчиненні злочинів генералів Лопатіна і Гречанинова, інших військовослужбовців.*

Але чи таку вже рацію має автор, аналізуючи діяльність фахівців протиповітряної оборони?

Треба просто уважно прочитати документи, про які йдеться у статті.

Так, угоду «Про створення об'єднаної системи (ОС) ППО держав — учасниць СНД» підписано. Та при цьому зроблено суттєве доповнення нашого Президента, що вона виконуватиметься «з урахуванням національного законодавства України».

Для того, щоб давати оцінку, чи виконується це зобов'язання Президента надалі, необхідно уважно прочитати не тільки саму угоду, а й додатки до неї.

Трохи передісторії. У процесі створення власної системи ППО, підтримання боєготовності засобів ППО Україна (та й усі країни СНД, включаючи й Росію) зіткнулися з неабиякими труднощами в організації та проведенні ремонту, модернізації цих засобів, одержанні інформації про ракетно-космічну обстановку, забезпечення поповнення військ ППО озброєнням і військовою технікою. Виникла потреба в організації взаємодії з іншими країнами для розв'язання посталих проблем. Намагаючись із якнайбільшою вигодою (що природно) реалізовувати свої задуми, у тому числі й ті, що не завжди враховують інтереси інших країн, Росія підготувала проект угоди про створення об'єднаної системи ППО СНД. Деякі положення цієї угоди в разі їх реалізації могли привести Україну до входження в структури колективної безпеки СНД, що суперечить нашому законодавству. Водночас участь у цій угоді могла дати Україні суттєві вигоди.

Останнє стало основною причиною того, що Україна взяла участь у переговорах з підготовки такої угоди. Експерти ретельно проаналізували основні положення запропонованого Росією проекту угоди, підготували формулювання, що повною мірою відповідали б законодавству України і враховували її інтереси.

***З УСИЛЛЯМИ** української делегації до угоди внесено положення про те, що для участі в ОС ППО СНД виділяються не всі сили й засоби ППО держави, а лише незначна, мінімально необхідна їх частка. При цьому визначено, що під час відбиття повітряно-космічного нападу ведуться не «спільні» (як пропонувала Росія), а погоджені дії військ ППО.*

З угоди виключено всі посилання на ведення бойових дій та розв'язання «бойових» завдань у рамках ОС ППО СНД, а також посилання на засади колективної безпеки СНД.

Важливо, що до складу сил і засобів ОС ППО СНД від України виділяються лише розвідувально-інформаційні системи.

Оскільки в угоді обумовлено лише координацію дій військ ППО держав — учасниць СНД, то кожній з них надане право самій вирішувати, які засоби виділяти в конкретній обстановці для участі в ОС ППО, яким чином і в яких випадках здійснювати взаємодію з силами ППО інших держав. У плані взаємодії сил і засобів ППО, наприклад, визначено, що «принципи й порядок взаємодії визначаються двосторонніми планами». Це означає, що такі плани мають бути розроблені в усіх сусідніх державах з урахуванням інтересів кожної з них та з усуненням передумов порушення законів цих держав.

І далі. Рішення Координаційного комітету з питань ППО, який створюється відповідно до положень угоди, можуть мати виключно рекомендаційний характер. Обурення автора статті викликало те, що цей комітет очолить головнокомандувач військ ППО Росії. Чому не Україні надано право головувати в Координаційному комітеті? Та тому, що тільки на КП військ ППО Росії, оснащеному спеціальною апаратурою, може бути зібраний і утримуватися весь банк даних про ракетно-космічні об'єкти, максимум інформації про повітряну обстановку, оперативні розвіддані про дії збройних сил практично будь-якої держави світу.

Як, приміром, ми координуватимемо дії всіх держав у разі несанкціонованого пуску балістичної ракети по території країн СНД чи в разі падіння аварійного космічного об'єкта з незгоряючими в атмосфері елементами на екологічно небезпечні об'єкти України чи інших країн? Де ми візьмемо інформацію про це?

У статті стверджується, що «безпідставною є теза генерала Лопатіна про технічні труднощі створення незалежної від Росії української системи ППО. Приміром, Польща, як колишній член Варшавського договору, виявилась спроможною мати власні військово-повітряні сили і сили ППО. А Україна…»

***У СКЛАДІ** Збройних Сил України працею генералів і офіцерів, які серед перших склали присягу на вірність народові України, створені й успішно (поки що) виконують бойові завдання і сили ППО, і Військово-Повітряні Сили. Але те, як вони фінансуються, як утримуються, як турбується про них держава, може спричинитися невдовзі до того, що вони будуть такими, як у Польщі, або ж їх не буде зовсім.*

А от вжити заходів щодо подовження ресурсу озброєння і військової техніки без Росії та інших країн СНД тепер нам не вдасться навіть за наявності достатньої кількості коштів. Можна тисячу раз називати генерала Лопатіна ворогом України, замінити його іншим, та якщо ми хочемо зберегти боєздатність Збройних Сил, і сил ППО зокрема, зробити це можна тільки з допомогою «старшого брата», якого багато хто так не любить. Є інший вихід: відмовитися від будь-яких контактів з Росією і остаточно роззброїтися. Саме такий вихід, по суті, і пропонує нам член Комісії Верховної Ради з питань оборони і державної безпеки.

***НОВИЙ** вид Збройних Сил, Війська повітряної оборони України, створюються відповідно до Закону про оборону і на базі Військово-Повітряних Сил і сил ППО без поглинання одного одним. Саму ж ідею створення Військ повітряної оборони фахівці від самого початку розцінювали як недоцільну за нинішнього стану озброєння і військової техніки, систем управління, оснащеності засобами автоматизації. Та закони треба виконувати.*

А те, що виконання цього завдання покладено на генерала Лопатіна, то це тому, що лише він, маючи великий досвід, зможе провести цей процес з мінімальними втратами як для ВПС, так і для ППО.

В. Шевченко піддає сумніву доцільність утримання в Україні системи попередження про ракетний напад (ПРН), котра є складовою частиною протиракетної і протикосмічної оборони Росії. Істиною є те, що на території України міститься лише кілька елементів системи ПРН і вони аж ніяк не можуть бути (так само як і ціла система ПРН СНД) елементом протиракетної оборони, а протикосмічної — й поготів.

Елементи системи ПРН Україна утримує відповідно до угоди «Про засоби систем попередження про ракетний напад і контроль космічного простору», що її підписав Л. Кравчук 1992 року. Такі елементи системи ППО є на території Латвії, Азербайджану, Казахстану і, звичайно ж, Росії. Відповідно до згаданої угоди, забезпечуючи функціонування елементів ПРН в єдиній системі ПРН СНД, Україна може одержувати безкоштовно вельми цінну інформацію, без якої проблематично реалізувати національну космічну програму чи забезпечити запуск і безпечне існування на орбіті українського супутника Землі, що його ми вже запустили (до речі, з полігону Росії). Є й інші способи одержання такої інформації. Який варіант вигідніший для України, мають визначити вчені.

Не треба бути великим фахівцем у військовій галузі, щоб зрозуміти, які видимі вигоди обіцяє Україні підписана угода «Про створення ОС ППО держав-учасниць СНД».

***ЦЕ ПЕРЕДУСІМ** можливість виконувати програми модернізації й подовження ресурсу озброєння і військової техніки. Відомо кожному спеціалістові, що здійснення таких заходів на конкретному зразку неможливе без генерального (головного) конструктора, повного набору технічної документації, належної виробничої бази. Важко звинуватити генарала Лопатіна в тому, що практично все це в переважній більшості при розпаді СРСР залишилося за межами України. Чекати, доки ми будемо спроможні виробляти зразки озброєння для ППО власними силами, доведеться довго.*

Приміром, на розробку і створення зенітно-ракетних систем типу «Патріот» західні країни витрачають суми, які істотно перевищують, що їх виділяє Україна на утримання всіх видів Збройних Сил, і йде у них на це 10—15 років. Якщо тепер не вживати заходів, спрямованих на подовження ресурсу й модернізацію озброєнь і техніки, то невдозі від сил ППО залишиться сама назва. Не маючи самостійного досвіду створення систем (комплексів) для ППО, за відсутності відлагодженої спеціалізованої виробничої бази, фахівців необхідного профілю, Україні знадобиться понад 20 років, щоб самотужки розв'язати проблеми забезпечення Збройних Сил зразками озброєння власного виробництва.

Підписання угоди дозволить здійснювати цільову підтримку підприємств військово-промислового комплексу, що займаються виробництвом озброєння для ППО. Не ми фінансуватимемо чужі підприємства, а інші держави вкладатимуть кошти в нашу промисловість. Хіба нам це невигідно? Хіба Захід прийде фінансувати нашу промисловість? Поки що не видно. Навіть такі оборонні гіганти, як «Південмаш» і Дніпровський машинобудівний завод, не отримали жодного замовлення від західних країн. А вони ж за науково-виробничим потенціалом здатні конкурувати з найпередовішими західними виробниками.

Угодою для її учасників передбачається можливість використовувати випробувальні полігони Росії й Казахстану з метою проведення бойових стрільб. Без проведення бойових стрільб важко розраховувати на високий професіоналізм офіцерів і командування сил ППО. Чи необхідно створювати такі полігони на території України? На щастя, ми своєю господарською діяльністю ще не створили у своїй країні пустель типу казахстанської Бет-Пак-Дала.

Я зробив спробу уточнити лише деякі спірні твердження В. Шевченка, що стосуються питань ВПС і сил ППО. А таких уточнень, на жаль, треба було б зробити значно більше.

Володимир ПІСКУН,
полковник, начальник відділення наукових досліджень оперативного управління сил ППО України.

Сергій ЧУКМАСОВ: «Щоб урятувати галузь, потрібні жорстке адміністрування та економічні важелі»

НАРОДНОМУ депутату України Сергію Чукмасову сорок років. Він з роду потомствених металургів. Тож із професійним вибором довго не зволікав, закінчив Дніпропетровський металургійний інститут, аспірантуру, захистив кандидатську дисертацію. Попереду засяяли непогані горизонти в науці. Проте юнак обрав виробництво — пішов працювати начальником цеху на Дніпропетровський трубний завод — нині АТ з такою ж назвою. Досить швидко, пройшовши цехові вишкіл, став заступником директора металургійного гіганта. Цьому передувало навчання у Чиказькому університеті на курсах з менеджменту, заочна докторантура. Нині С. Чукмасов, дійсний член Академії інженерних наук, працює у Комісії з питань базових галузей та соціально-економічного розвитку регіонів Верховної Ради України. Тож зрозуміло, що розмова наша точилася довкола проблем металургії.

— На території України зосереджено сім трубних заводів із вісімнадцяти, які були в колишньому Союзі. Ці підприємства можуть видавати на-гора продукцію, починаючи з голки і закінчуючи потужними магістральними газопроводами. Україна випускала половину труб, що вироблялися в Союзі.

Ми можемо виготовляти будь-які труби. Це не проблема. Проблема в іншому — збути. Споживачі труб неплатоспроможні.

— Зрозуміло, що йдеться про внутрішнього споживача. А іноземний? Там же є гроші. Не відпала потреба і в трубах.

— Тут також не все просто. По-перше, всі зовнішньоекономічні підрозділи металургійної галузі були в Москві, там же і кадри, які займалися цією справою.

По-друге, ніхто не збирається відкривати нам двері на ринок. Кому потрібні сильні конкуренти? Нам треба бути більш настирними, якщо хочете, агресивними. Скажу, що наша продукція нічим не поступається перед продукцією західних підприємств. Ми заощаджуємо на упаковці, а відтак програємо. Коли замовник бачить акуратно обгорнуту спеціальною паперовою стрічкою трубу, яка лежить поряд іржавої, то, звичайно, він вибере її. Хоча за якісними показниками наша труба краща, але вона не має товарного вигляду. На жаль, на виготовлення нашої продукції йде більше затрат енергії, вона більш металомістка. На Заході, приміром, є спеціальні профілі прокату, які вже не потребують механічної обробки. Тут ще нам треба працювати та й працювати. Треба прискорювати структурну перебудову промисловості і переходити на зовсім інший рівень виробництва.

Вибиває наші заводи із сідла фінансово-цінова лихоманка. Лібералізація цін великою мірою вплинула на становище металургійних підприємств. Заводам невідь звідки поповнювати оборотні кошти. Торік був такий 726-й рахунок, з якого підприємствам надавали пільговий кредит виключно на придбання сировини і розрахунки за електроенергію, газ тощо. Ця урядова підтримка допомогла галузі. Подібне кредитування було схоже на свіжу кров, яку вливають хворому, і таким чином не дають померти. Адже тепер, коли підприємства пережили лібералізаційний шок, треба зберегти перші паростки фінансової стабілізації.

Додає проблем галузі і те, що опрацювання основних фондів на деяких підприємствах досягло 80 відсотків. Сьогодні вони позбавлені можливості оновлювати обладнання. Одне слово, проблем більше ніж досить.

— І все зводиться до одного: де взяти гроші? Зачароване коло. Чи не так?

— Так, усе зводиться до проблеми коштів. Є східне прислів'я: спочатку всім аулом пробують воду із нової криниці, і тільки тоді, коли вона добра, засипають стару криницю.

За старої системи у нас існувала чітка система планування (до речі, планування і прогнозування є у будь-якій капіталістичній країні, де діють ринкові відносини), а відтак баланс. Сьогодні немає такої картини навіть у галузі: скільки продукції за добу мають випускати підприємства, куди вона надійде, якою має бути кооперація тощо. Не секрет, що основне завдання міністра металургії було внутрігалузева кооперація, щоб заводи галузі працювали ритмічно, безперебійно. Гірники постачали руду, плавильники варили метал, прокатники катали листи чи труби. А сьогодні виходить іноді так, що підприємству вигідніше продавати просто чавун і зливки, а не катанку, труби. Це ж нонсенс. Він спричинений невідповідністю у цінах між готовою продукцією і напівфабрикатом.

— Але підприємство діє згідно із законом. Воно у виграші, а держава програє.

— Так, підприємство діє згідно із Законом про підприємство, який дає право на зовнішньоекономічну діяльність, а галузеве міністерство відповідає за стан речей загалом, не маючи реальних важелів управління. Цей нонсенс треба вирішити на законодавчому рівні.

— Отже, ви — за Держплан?

— Якщо грубо — так. Але не за той, який був раніше. Міністерство має прогнозувати ринки збуту, внутрішні потреби, обчислювати фінансові можливості підприємств, дивитися, що розвивати, здійснювати методологію тощо. У всякому разі, координація зовнішньоекономічної діяльності має бути. Інакше всі працюватимуть за принципом рака, щуки і лебедя. Сьогодні можна навести безліч прикладів, коли українські товаровиробники виходять на міжнародний ринок і збивають один поперед одного ціни.

— Приміром, я директор акціонерного підприємства, за мною люди, то я щоби продати продукцію, свідомо йду на зниження ціни. Адже мені треба прогодувати своїх людей. І що ви мені зробите, я представляю підприємство з недержавною формою власності.

— Цінова політика однозначно має контролюватися державою. Що ж до акціонованих підприємств, то це ще треба подивитися, чи відповідає реальній вартості вся та власність, що перейшла акціонерам від держави.

Що ж до підприємств, які збудовані за власний кошт з нуля, то це проблеми власника, яку саме він виставляє ціну за продукцію. Але тільки на внутрішньому ринку. Для зовнішнього ринку має бути єдина цінова політика. Ми не звинувачуємо таку організацію, як ОПЕК, яка контролює ціни на ринку нафти. Це ж аналогія того самого Держплану, яким я його бачу. Хоча до ОПЕК входять країни не тільки з різними формами власності, а й політичним устроєм. Але спільну мову вони знайшли.

— Сьогодні багато підприємств галузі працюють на давальській сировині: посередники платять за газ, електроенергію, дають сировину, а потім забирають метал, реалізують його. Відтак заводи втрачають 40 відсотків прибутку. Як ви дивитесь на такий бік діяльності?

— Це вимушений підхід. Можна цього не робити і просто стояти — хіба це краще? Держава більше втратила б якби підприємство стояло. Але і тут треба навести порядок.

А головне багатство металургійної галузі — люди. Фахівці, які працюють на підприємствах і своєю працею, розумом, руками створили таку потужну промисловість нашої держави. Якщо цих людей не цінувати належним чином, то у галузі не буде майбутнього. В цьому я вбачаю своє завдання як законодавця. Попереду тяжка і напружена праця.

Наприкінець хочу ще раз підкреслити: щоб урятувати галузь, потрібні жорстке адміністрування та економічні важелі.

Вів розмову Леонід БРОВЧЕНКО.

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Комісія з питань культури і духовності розглянула повторно проект Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації». Після опрацювання законопроект вирішено опублікувати в пресі. Детально також розглянуто проект Закону України «Про творчі спілки». Його вирішено доопрацювати грунтовно разом з представниками творчих спілок України.

Окрім цього Комісія схвалила власні пропозиції щодо змін до Закону України «Про освіту», а також заслухала інформацію президента національного університету «Києво-Могилянська академія» В'ячеслава Брюховецького про забезпечення навчального процесу в університеті. Оскільки колишнє Київське вище військово-морське училище не виконало указів Президента та декрету Кабінету Міністрів України і не передало університету належних йому приміщень, комісія вирішила звернутися з цього питання до Президента України Леоніда Кучми та Прем'єр-міністра Євгена Марчука.

За дорученням Верховної Ради **Комісія з питань державного будівництва, діяльності Рад і самоврядування** під головуванням заступника голови Комісії Мойсеєнка В.М. проаналізувала коло питань, передбачених для розгляду Верховною Радою на четвертій сесії. Було визначено, що в числі першочергових у вересні — листопаді цього року мають розглядатися законопроекти про внесення змін і доповнень до законів про мови, про всеукраїнський та місцеві референдуми, проекти Конституції України, закону про місцеві Ради народних депутатів (друге читання).

Комісія погодилась з пропозицією Президії Верховної Ради про внесення на розгляд сесії питання про дострокове припинення повноважень народних депутатів України, які обіймають посади в органах державної виконавчої влади.

Розглянуто питання про тлумачення положень статей Закону «Про вибори народних депутатів України» у зв'язку з поданням з цього питання Центральної виборчої комісії.

На засіданні докладно було обговорено питання, пов'язані з удосконаленням законодавства про вибори народних депутатів України, зміною складу, структури і кількості комісій Верховної Ради. На думку Комісії, розгляд питання стосовно постійних комісій не є своєчасним, він приведе до дестабілізації в роботі парламенту. У першочерговому порядку необхідно розглядати питання, що стосуються державотворення, соціально-економічних проблем.

Прес-служба Верховної Ради України.

Справа МММ живе. І невже переможе в Дублянах?

Відкритий лист міністрові зв'язку України В.Єфремову, міністрові сільського господарства і продовольства П.Гайдуцькому та народному депутатові П.Швидкому

З ініціативи Міністерства сільського господарства 30 років тому Львівський сільськогосподарський інститут було винесено у село Дубляни Нестерівського району (нині Жовківського району). Не обтяжуватимемо вашу увагу подробицями того, як нашою працею «з нуля» були створені матеріальні умови для навчання кількатисячного колективу студентів і роботи півтори тисячі викладачів та співробітників. Тоді ж було створено в Дублянах і телефонну станцію. Нещодавно змонтовано нову імпортну АТС. Зраділи ми. Однак, як повідомив працівникам інституту начальник Жовківського райвідділу зв'язку п.Майборода, за підключення до неї кожен абонент теперішньої АТС з числа працівників інституту має у двомісячний термін сплатити 25 млн. карбованців, а хто не працює в інституті — ще більше.

І ось ми міркуємо. Тридцять років регулярно сплачували абонентську платню за телефон, до якої входила і амортизація обладнання станції. На якій же підставі з нас вимагають ще раз, уже вдруге, сплатити вартість обладнання? Начальник обласного відділення зв'язку п.Дембіцький стверджує: на підставі постанови уряду про комерціалізацію телефонних станцій, бо вони тепер, мовляв, будуть у приватній власності. Однак тут виникає нове, головне, питання, на яке ми не можемо одержати відповідь. Хто ж буде господарем цієї комерційної АТС? Якщо ми вкладаємо у неї свої трудові мільйони, то, за логікою, це наше акціонерне товариство, а ми його акціонери, тобто власники станції. Але про це не йдеться. Просочуються чутки, що господарі вже знайшлися, що ніби відбувся конкурс на право створення в Дублянах комерційної АТС і його переможцями вийшли саме ті люди, які з гідною подиву наполегливістю переконують нас у необхідності сплатити 25 млн. карбованців і якнайшвидше. А це пани Майборода і Дембіцький. Ні, не можемо стверджувати, що ми не довіряємо цим відповідальним працівникам. Та, все ж, як нам здається, маємо право знати таке.

Під які гарантії ми повинні протягом серпня-вересня сплатити гроші? Чи не вийде так, що, одержавши наші мільйони, не відомий нам засновник АТС так і залишиться невідомим і, головне, непочутим? Що буде з нинішньою державною АТС, абонентами якої ми є і за яку сплачуємо по 70 тисяч карбованців щомісяця? Чи існуватиме вона надалі? Чому таку велику і обтяжливу для кожної сім'ї суму вимагають у такий короткий термін? Поспішність, з якою збирають ці гроші, виглядає, чесно кажучи, просто підозріло. Адже раніше керівники обласного і районного зв'язку зовсім не поспішали допомогти нам.

Пане новий міністр сільського господарства і продовольства!

Ми звертаємося до вас із цією начебто не дуже доречною проблемою тому, що ви наше пряме начальство, повинні знати наші проблеми, заробітки і, головне, маєте бути зацікавлені у нашій нормальній роботі. Тому й сподіваємося, що нам удасться легше й швидше одержати відповідь від вашого колеги — міністра зв'язку.

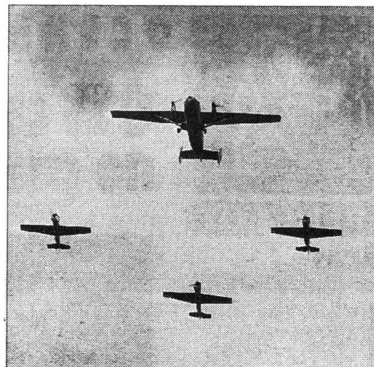
А пана міністра зв'язку просимо дати нам кваліфіковане роз'яснення, а якщо ваші підлеглі у чомусь перевищили свої службові повноваження, поєднавши службові обов'язки з приватною комерційною діяльністю, то зробіть відповідні висновки і повідомте їх нам через газету.

І, нарешті, наше прохання до вас, пане Швидкий. Наші міністри люди гідні усякої довіри. Але обирали ми не їх, а вас, і тому на вас покладаємо головні надії. Посприяйте, будь ласка, щоб це наше звертання не загубилося у численних міністерських кабінетах.

30 підписів працівників Львівського державного сільськогосподарського інституту.

Дубляни Львівської області.

ПІД ЗНАКОМ ЧОТИРЬОХ ОДИНИЦЬ

Дні, позначені в календарі як свята, в Житомирі часто нічим особливим не відрізняються від вихідних. Зате звичайної неділі на вулицях і в парку раптом стало тісно: місто святкувало свій день народження. Хай собі історики сперечаються, чи справді був дружинник Житомир, який відмовився служити Олегові і заснував 884 року це місто: легендарний дружинник виїхав на коні у день свята на Соборний майдан, щоб привітати житомирців. То нічого, що дата не ювілейна. Але ж 1111 років — це чотири одиниці, а одиниці — символ початку. І уявляєте, як довго ще треба чекати, щоб усі цифри знову однакові були.

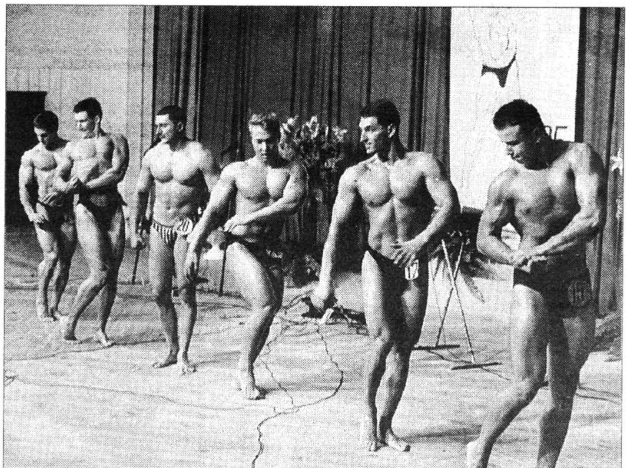
Серед численних гостей — представники міст-побратимів з Польщі, Білорусі, а ще фірм з Німеччини і Швеції, з якими місто тісно співробітничало, розв'язуючи проблеми з водою.

Був і перший вальс у парку для 10 пар, які щойно одружилися.

А як чарівно усміхалися 8 найгарніших житомирянок, удостоєних усіляких титулів національних та міжнародних конкурсів краси. Відбувся і міжнародний фестиваль дитячого спортивного та бального танцю. Але усіх конкурсів, концертів, виставок, проведених за 17 тисяч карбованців, затрачених на свято з розрахунку на одного житомирця, просто не перелічити. А на закінчення феєрверк нагадав: свято закінчується, починаються будні.

Олексій КАВУН.
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Житомир.

PEUGEOT

ILTA КИЕВ
ОФИЦИАЛЬНЫЙ ИМПОРТЕР

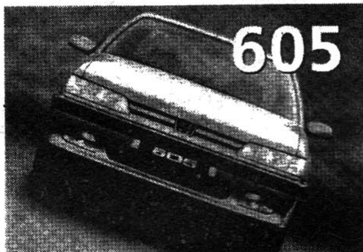
ОСЕННИЙ СЮРПРИЗ!!!

С 15 сентября продажа по сниженным ценам

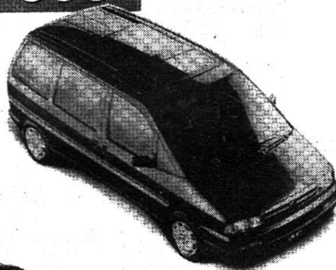
ПРОДАЖА, ГАРАНТИЯ, СЕРВИС

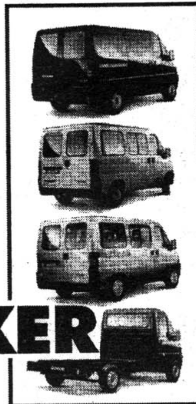
КИЕВ: ул. Январского восстания, 11-А
(044) 290-42-48, 290-40-33
Сервис: Железнодорожное ш-се, 25
(044) 268-40-01, 268-80-26
ДНЕПРОПЕТРОВСК: ул. Плеханова, 17
(0562) 44-55-07, 44-05-68
ЛЬВОВ: ул. Чайковского,20
(0322) 72-26-34, 21-69-15
ОДЕССА: ул. Фрунзе, 12
(0482) 20-09-36, 20-09-42

605

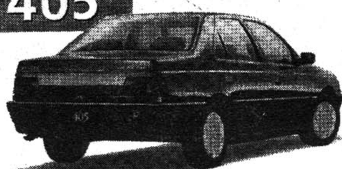

806

405

306

BOXER

PIRELLI

ILTA Киев - официальный дистрибьютор

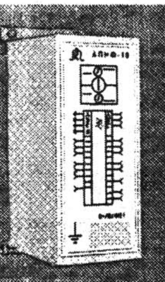
Оптовые поставки и заказы:
г. Киев, ул. Январского восстания, 11а, г-ца "Салют". Тел. (044) 290-4033, 290-4248
Розничная продажа:
г. Киев, Железнодорожное шоссе, 25, "Сервис Пежо". Тел. (044) 268-4001, 268-8026
г. Днепропетровск, ул. Плеханова, 17. Тел. (0562) 44-5507, 44-0568
г. Львов, ул. Чайковского, 20. Тел. (0322) 72-2634, 21-6915
г. Одесса, ул. Фрунзе, 12. Тел. (0482) 20-0936, 20-0942

Ваши электродвигатели будут работать надежнее!

АВТОМАТ ПРИВОДА МНОГОФУНКЦИОНАЛЬНЫЙ

Ищем дистрибьюторов для взаимовыгодного сотрудничества

- Управление асинхронными электроприводами переменного тока мощностью до 5 кВт.
- Функции : реверс, торможение, затяжка, защита от перегрузок и коротких замыканий.
- Выходные сигналы состояний автомата и привода.
- Работает при температурах от -40°С до +60°С.
- Степень защиты IP64.
- Не уступает зарубежным аналогам.

НПП "МЕТРОКОМ"
✉ 349940, Луганская обл., Северодонецк, МЖК"Мрія", 2
☎ телефон :(06452) 4-24-20, 9-00-12, факс : 2-99-83 ,2-50-11

Объединение
"РЕМСТРОЙМЕХАНИЗАЦИЯ"
изготавливает и реализует:

- прицепы-тяжеловозы г/п 20; 40; 60 т.,
- вагончики 3 х 9 м, 3 х 6 м на шасси и без, с отоплением и без,
- ножницы листовые гильотинные с толщиной реза до 16 мм,
- краны-манипуляторы на ЮМЗ г/п 2 т, с бульдозером,
- краны козловые г/п 5 т., управление с пола,
- эксплуатационно-ремонтные установки на тракторе Т-150 К (кран г/п 1 т., сварочный генератор, водоотливной насос, бульдозерное оборудование),
- транспортные средства для перевозки рабочих на шасси УАЗ, ГАЗ, ЗИЛ,
- Трубы стальные Ду-1,5-3,5 (м).

Тел. (044) -216-83-32,
факс: (044) 216-86-17, 216-81-90.

Українсько-італійське
СП «САМГАЗ-УКРАЇНА»
в м.Рівне реалізує
ліцензовані Держстандартом України

побутові газові лічильники G4
та підключаючі пристрої до них.
Наш телефон
(036-2) 23-01-19,
факс (036-2) 23-63-52.

Прямо из Венеции, легкая, прекрасная, доступная ...

В любую квартиру и офис мебель от

Green

Тел. (044) 244 6887 ул.Артема, 93 (к-р "Киевская Русь")

Организация реализует

➢ мешки бумажные;
➢ оборудование для мельниц;
➢ гидроизоляционный материал «БРИЗОЛ».

Тел.: (044)
224-60-51,
221-39-99;
544-39-51.

Арбітражним судом Полтавської області (314000, м. Полтава, вул. Зигіна, 1) порушена справа № 414/46 від 4.06.95р. по заяві кредитора — державної податкової інспекції по Київському р-ну м. Полтави про визнання банкрутом малого приватного підприємства, «Алоні», юридична адреса якого : 314038, м. Полтава, вул. Артема,45, кв. 14, р/р № 644317 в регіональному управлінні Промінвестбанку м. Полтави.

Претензії можливих кредиторів і заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Фирма «ТАНТАЛ»

— официальный дилер АО «Белкозин» постоянно реализует со склада в г. Днепропетровске

белковую колбасную оболочку всех диаметров (∅ 22-65),
целлофановую сосисочную оболочку производства г. Могилева,
А ТАКЖЕ СЛЕДУЮЩИЕ ВИДЫ АВТОТЕХНИКИ:
автомобили ГАЗ, УАЗ, РАФ, КамАЗ разных модификаций;
автобусы ПАЗ (пасс.), микроавтобусы УАЗ, РАФ;
«Москвичи» ИЖ-2715 (груз.) и ИЖ-27156 (грузопасс.);
тракторы ЮМЗ и экскаваторы на их базе, болгарские мини-экскаваторные установки БН-10.

Тел.: (0562) 93-05-50, 93-75-72, 93-08-52 (факс).

ГОЛОС УКРАЇНИ
Реклама в газеті «Голос України»
Тел. 441-89-34, факс 449-85-62.

Концерн «Укрпромінвест» реалізує зі складу в Києві:

- ✓ перець чорний;
- ✓ перець духмяний;
- ✓ гвоздику;
- ✓ мускатний горіх;
- ✓ усі види фасованих спецій.

Київ (044) 416-11-43, 462-51-41, 416-54-30.

Предприятие реализует глубинные насосы

ЭЦВ

4", 5", 6", 8", 10", 12"

и бытовые со склада в Буче и на заказ (50 моделей, станции управления, спецпровод)

Тел. в Киеве: (044) 4420991, тел. в Буче: (04497) 52402

Звоните нашим региональным представителям:

Черновицкая обл., Новоселица: (03733) 20649, 22371
Черкасская обл., Лысянка: (04749) 22680, 22482
Волынская обл., Горохов: (03379) 22833, 21389
Хмельницкая обл., Виньковцы: (03846) 21492
Чернигов: (04622) 24015,
Днепропетровск: (0562) 477891
Херсон: (05522) 26717
Херсон: (0552) 553015, 513348
Одесская обл., Балта: (04866) 21969

Качество выше цены.

Горловское ОАО «Концерн Стирол»

является крупнейшим в Украине производителем нитрита натрия технического ГОСТ 19906-74 и натрия азотистокислого марок «Ч» и «ЧДА» ГОСТ 4197-74.

- ❑ Высокое качество
- ❑ Приемлемые цены
- ❑ Скидки оптовым покупателям

За справками обращаться по телефонам: (06242) 7-84-44; 7-89-50.
Номера факсов: (06242) 4-22-43; 4-88-06; 4-40-82.

ЗАПАСНЫЕ ЧАСТИ — СТЕКЛА ВСЕХ ВИДОВ

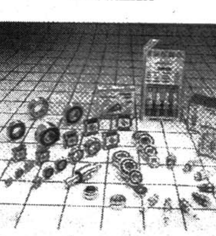

Более 2000 наименований запасных частей к автомобилям УАЗ, ИЖ, ЗИЛ, ГАЗ, Москвич

Газовые амортизаторы фирмы "Citroen" для автомобилей "Москвич-2141",

Карбюраторы и стартеры оптовыми партиями.

Свечи автомобильные "ISKRA SUPER"

Стекла к автомобилям ЗИЛ-4332, ВАЗ 2101, 2121, 2108, ГАЗ 24, 3307, Москвич 2141, ИЖ 2126, РАФ, УАЗ 452, 469, ПАЗ 3205, ИКАРУС

Стекла бокового и заднего остекления

Стекла задние электрообогреваемые

От зеркала до двигателя со склада в Киеве!!!

Телефоны в Киеве 8-044-462-54-70, 462-54-71, 462-54-72

«Промторгсервис»

предлагает высокорентабельное оборудование с монтажом и обучением персонала:

- ● МИНИ-МОЛОКОЗАВОДЫ (масло, сыр, творог);
- ● МИНИ-ПЕКАРНИ (хлеб, батон, булка);
- ● МИНИ-КОНСЕРВНЫЕ ЦЕХА (мясо, овощи, фрукты);
- ● ХОЛОДИЛЬНОЕ ОБОРУДОВАНИЕ (камеры, шкафы, витрины);
- ● ОБОРУДОВАНИЕ для предприятий общественного питания;
- ● ФРЕОН (хладон-12; хладон-22).

Тел./факс (044) 225-50-40; тел. (044) 225-37-38.

ОРГАНИЗАЦИЯ РЕАЛИЗУЕТ:

— эмульсол (СОЖ) для обработки металлов резанием и давлением;
— эмульсол для смазывания форм при производстве железобетонных изделий;
— мазут каменноугольный марки М-40.

Обращаться:
Новомосковск Днепропетровской обл.,
тел./факс (05612) 2-81-12,
тел: (05612) 7-57-32, 7-58-32.

Автомобильная фирма «Авто-люкс»

Реализует постоянно новые легковые и грузовые автомобили за карбованцы по безналичному расчету со склада в г. Харькове и за наличный расчет из автосалона «Лада», г. Харьков, ул. Чернышевского, 41:

ВАЗ	ГАЗ	УАЗ	КамАЗ
21213 - «Тайга»	31029 «Волга»	31512 — брезент. верх	53212 — 10 т. тент
2107	31029 — 51 компл. люкс	31514 — металлич. верх, люкс	5320 — 8 т. тент
21061	31029 — 50 компл. люкс	2206 — пассажирский	55111 — самосвал
21043	3302 «Газель» — 1,5 т. (тент)	3962 — санитарный	5410 — седельный тягач
21093	и другие модели	3303 — бортовой	55102 — самосвал «Колхозник»
21083			и другие модели
21099			

«Москвич» 2141, ИЖ 2715 «пирожок», джипы «Мицубиси Паджеро»

Цены самые низкие! Все автомобили имеются в наличии

Тел./ факс: 8 (0572) 216-270, 217-507, 217-707 с 9 до 17час. — за безналичный расчет.
Тел./ факс 8 (0572) 430-471 — за наличный расчет.

Симферопольский райагрохим реализует:

2,4 Д аминную соль — 9,2 млн.российских рублей за 1 т.;
карате — 19,5 дол.США за литр;
актеллик — 17,28 дол.США за литр;
фундазол — 15,26 дол.США за кг.

Оплата в карбованцах по биржевому курсу. Получение со оклада в Симферополе на момент оплаты.

Принимаем заявки на поставку пестицидов:
г. Симферополь, 333033, ул. Автомобилистов, 4,
т./факс (0652) 25-50-18,
тел.: 25-55-21, 25-52-15, 25-51-83.

---

28 вересня 1995 року відбудуться перші загальні збори акціонерів відкритого акціонерного товариства «Делятинський лісокомбінат» з порядком денним:

1. Звіт голови правління про роботу товариства за звітний період.
2. Затвердження статуту товариства.
3. Вибори голови правління товариства.
4. Вибори правління товариства.
5. Вибори спостережної ради товариства.
6. Вибори ревізійної комісії товариства.

Збори відбудуться о 14-00 за адресою: Івано-Франківська область, Надвірнянський район, смт.Делятин, вул.16 Липня,11. Будинок культури АТ «Делятинський лісокомбінат».

Правління АТ «Делятинський ЛК»

САМЫЙ КРУПНЫЙ СКЛАД

запасных частей к болгарским погрузчикам

● около **150** наименований з/ч по каталогам "БАЛКАНКАРА"

● а также авто- и электропогрузчики:
- ДВ 1788, ДВ 1792 (г/п 3т и 3,5 т)
- ЕВ 818.56 (г/п - 1 т., 3-х стор. обраб. груза)

● электротельферы г/п 0,5 - 5 т
● тележки гидравлические (2 т)

Покупаем списанные погрузчики
Открыт филиал в г. ТЕРНОПОЛЕ

348017, Луганск, ул. Цимлянская, 2
Факс: (0642) 54-03-45 Телекс: 118028 START UX
Тел.: 54-70-72, 54-01-02, 54-00-71

Качество, проверенное временем

Акционерная компания «РОСТОК» предлагает по заводским ценам
ЭЛЕКТРОБЫТОВЫЕ ТОВАРЫ

- ✦ — миксеры
- ✦ — кофемолки
- ✦ — кофеварки
- ✦ — мясорубки
- ✦ — кухонные комбайны
- ✦ — сепараторы-маслобойки
- ✦ — счетчики электрической энергии однофазные и трехфазные с телеметрическими датчиками.

Приглашаем к сотрудничеству дистрибьютеров. Предоставляются значительные скидки.
Тел.: (044) 446-11-30; 441-06-28.
Киев-067, бульвар И.Лепсе, 4. «РОСТОК».

Руководителям предприятий, имеющим газовое хозяйство или строящим газоиспользующие объекты ! Вы можете приобрести следующее оборудование:

автоматика безопасности КСУМ 2П, САУК;
датчики ДН, ДД, ДТ, ТУДЭ, регуляторы УРРД;
газовые счетчики РГ, СГ, механизмы МЭО;
оборудование для ГРП, шкафные;
горелки, вентиляторы и дымососы для всех видов котлов, печей и сушил.;
показывающие приборы МП, ЭКМ, ТНМП;
котлы факел Г, факел 0,8 ЛЖ, Е 1/9, НИИСТу 5м.

Наш адрес: 314000, Полтава, Серегина,11; ООО «Теплоприбор 513», тел. (0532) 584836; факс 584198.

У номер

● *Івано-Франківськ*

Півстоліття дарують тепло

Учора Івано-Франківському котельно-зварювальному заводу виповнилося 50 років. Хоча це потужне підприємство Прикарпаття й було в системі Міністерства оборони, але протягом усіх п'яти десятиліть випускало мирну продукцію, яка мала попит не тільки в армії, а й у народному господарстві. Це, зокрема, резервуари для пально-мастильних матеріалів, магістральні трубопроводи, похідні та стаціонарні водонагрівачі та котли.

За повідомленням Укрінформу, сьогодні колектив освоїв випуск нових видів водогрійних котлів для обігріву житлових будинків і господарських споруд. Їх застосування дає можливість вивільнитися від підземних водопроводів і теплотрас.

● *Київ*

Протестують, голодуючи

За повідомленням «Інтерфаксу-Україна», 8 депутатів різних рівнів — членів Української національної асамблеї (УНА) проводять безстрокову голодовку біля адміністрації Президента України.

Один з керівників акції народний депутат України, лідер УНА Олег Вітович повідомив, що вони вимагають від Президента України скасувати рішення Мін'юсту про позбавлення реєстрації УНА і покарати виконувача обов'язків міністра юстиції Володимира Черниша за перевищення службових повноважень.

За словами О.Вітовича, «голодуючі також протестують проти чергового підвищення цін на житлово-комунальні послуги і вимагають покарати винних у варварському побитті учасників похорону Патріарха Володимира».

Ці вимоги викладено у спеціальній заяві, підписаній 11 депутатами Верховної Ради України.

Почуйте нас!

14 вересня у навчально-відновному центрі Українського товариства глухих відбудеться перший конгрес «Слухова реабілітація інвалідів з дефектами слуху». Організатори цього заходу — міністерства освіти, охорони здоров'я і соціального захисту населення, Київська мерія, Академія педагогічних наук, Українське товариство глухих, Центр слухової реабілітації «Аврора», Дитячий фонд України за підтримки служби з питань гуманітарної політики адміністрації Президента і Кабінету міністрів — покладають надії на спільне розв'язання проблем спеціалізованої медичної, педагогічної і соціальної допомоги глухим людям і тим, хто погано чує, зокрема розв'язання питань протезування.

● *Сімферополь*

Замах на життя лідера

Прес-центр «Русской партии Крыма» заявив про те, що неподалік Сімферополя вчинено замах на лідера партії Сергія Шувайникова. Невідомі спочатку жорстоко побили його, а затим спробували задушити. Нині Шувайников перебуває під наглядом лікарів.

Екологія

Дністер напився ... біди

ПРОРИВ колектора стався на спорудах, розташованих на самому березі Дністра біля села Цекинівки Ямпільського району.

Першими аварію помітили прикордонники, які несуть службу на українсько-молдовському кордоні. Попри вжиті заходи, 6 тисяч кубометрів нечистот спочатку залили людські городи, що лежать вздовж берега, а тоді потекли в річку. Шукати причину аварії, яку ліквідували протягом доби, довго не треба: колектор, виготовлений зі стальної труби діаметром 400 мм, експлуатується без ремонту вже понад двадцять років.

Ще одне уточнення. Споруди ці на нашому березі, однак належать вони, хоч як це дивно звучить,.. сусідній Молдові. Зокрема, експлуатує їх управління водопровідно-каналізаційного господарства примарії міста Сороки. Цей 40-тисячний населений пункт саме навпроти села Цекинівки. Ще на початку сімдесятих років молдовани зуміли виросити в нас земельну ділянку площею 5 гектарів (її відведення погоджувалось у Києві). Звели на ній очисні споруди потужністю 10 тисяч кубометрів на добу. По дну Дністра проклали колектор (до речі, хто може сказати, який його стан нині?). Далі «чорна труба», як висловлюються в Цекинівці, тягнеться вздовж берега, заходячи частково в село, протягом семи кілометрів.

— Це не перший випадок прориву колектора, — коментує ситуацію начальник обласного управління житлово-комунального господарства Володимир Алексєєв. — Саме тому ми не раз порушували питання про перенесення очисних споруд на молдовський берег. У Києві таку позицію підтримують. Але справа, мабуть, не швидко зрушиться з місця.

Володимир Алексєєв б'є на сполох ще з одного приводу: протягом усього часу експлуатації очисних жодного разу не вивозили відходи. З їх місцем захоронення не можуть визначитися ні в нас, ні в Молдові. Зробити це не просто з однієї причини — у них містяться солі важких металів (Сороки — великий промисловий центр Молдови). Гори намулу залягли прямо на березі. Дощові води час від часу розмивають їх і несуть у Дністер, звідки, доречно нагадати, п'є воду не лише Одеса—Кишинів також.

І останнє. Хто бував у цих краях, не міг не звернути увагу на таку деталь: на нашому боці розносяться запахи «букету» Молдови з усіма відтінками. Отож, без носовика стояти неможливо. А на молдовському березі у тіні дерев розкинулися бази відпочинку.

Віктор СКРИПНИК.
Вінницька область.

Задарма гроші не платять

Ще донедавна про дніпропетровський «Металопром» мало хто знав. Нині відкрите акціонерне товариство «Дніпропетровськметалопром» не лише зіп'ялося на ноги, а й працює з повним навантаженням, нарощуючи й оновлюючи виробництво металопродукції. Свої успіхи металурги-прокатники пояснюють приватизацією підприємства. До того ж справжньою, не паперовою.

Відтепер тут задарма грошей не платять — лише за якісну роботу. Управлінський апарат практично ліквідовано. Там, де раніше існували відділи, залишився один, але кваліфікований виконавець. Замість двох тисяч робітників працюють триста п'ятдесят.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

Із глини не лише горшки ліплять

Проблема працевлаштування — найболючіша для мешканців Новодністровська. Однак нині в людей з'явився шанс бути при ділі, мати гарантований заробіток для прожиття. А надала його новодністровцям асоціація «Екобіотех», яка налагодила переробку місцевих сортів глини. Вона є компонентом багатьох будівельних матеріалів, може з успіхом використовуватися в медицині, а саме — для виведення радіонуклідів. Асоціація вже запустила в серійне виробництво гофрований картон, тару для упаковки сільськогосподарських і промислових товарів, абсорбенти для очищення жирів і олій. Відкрито також цех з випуску харчового, екологічно чистого парафіну, а невдовзі тут розпочнеться і виробництво пінобетону, який використовуватиметься для зведення фундаментів господарських і житлових будівель.

Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

Спорт

З усіх усюд

Український спортсмен Роман Володьков посів третє місце на змаганнях стрибунів у воду з вишки, що завершилися в Атланті (США) і проходили в рамках розіграшу Кубка світу. Наш 17-річний земляк набрав 605,37 бала. А переможцем став олімпійський чемпіон Сунь Шувей з Китаю — 681,48. На другому місці — німецький стрибун Ян Хемпель — 629,64. У командному заліку перемогу здобула збірна Китаю.

***

Київське «Динамо» та одеський «Чорноморець» увійшли до першої сотні найкращих клубів світу за класифікацією Міжнародної федерації футбольної історії та статистики (ІФФХС). Рейтингові очки нараховували за результатами виступів команд з 1 вересня 1994 року по 1 вересня 1995 року. «Динамо» набрало 124 очки і перебуває на 72-му місці, а «Чорноморець» з 125 очками — на 74-му.

Трійку найсильніших команд світу очолив італійський «Ювентус», котрий набрав 385 очок. Далі йдуть: ще одна італійська команда — «Парма» (355) та французький «Парі Сен-Жермен» (315).

До сотні найкращих потрапили і три російських клуби. Недалеко від київського «Динамо» розташувався московський «Спартак» (66-те місце і 131,5 очка). ЦСКА перебуває на 89-му місці (111,5), волгоградський «Ротор» — на 96-му (105,5).

***

Завтра баскетболісти київського «Будівельника» на майданчику спорткомплексу Політехнічного університету в повторному матчі розіграшу Кубка європейських чемпіонів приймають македонський клуб «Годел работнічкі» (Скоп'є). У першій зустрічі чемпіон України мінімально поступився — 64:65, що дає йому добрі шанси на позитивний результат за підсумками двох поєдинків.

«ОБОРОНКА» ДБАЄ ПРО СЕЛО

Нині конверсія надійно увійшла в наше буття. Так, авіабудівники випускають тролейбуси, підприємства «оборонки» — всіляку техніку, зокрема і для потреб села. Щодо Миколаївського проектно-конструкторського бюро «Прогрес» — головної організації судномашинобудування України, яке , до речі, належить до тієї самої «оборонки», то воно розробило й виготовило за 1994—95 роки дослідні зразки комплексу машин для садіння, вирощування і збирання картоплі, а також її транспортування до сховищ.

Випробування картоплезбиральних машин вже розпочалося в агрофірмі «Авангард» Жовтневого району та на Львівській машиновипробній станції. Тим самим буде завершено великий обсяг робіт , передбачених комплексною програмою, затвердженою Кабміном України. Сподіваємося, що невдовзі селяни одержать нову вітчизняну техніку, яка відповідає кращим світовим аналогам.

На знімках: члени бригади В. Намаконова монтують комбайн (у центрі); інженер-конструктор О. Григор'єва і заступник начальника дослідного виробництва О. Кльосов.

Фото Бориса РИБАКОВА.

Миколаївська область.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23, телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 380526.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311172.